

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 226

6 AĞUSTOS 1979 7.5 LIRA

Suçlu yine yakayı ele verdi

**Bahçelievler
vahşeti
fai erinin
idamı
isteniyor**

**MESS, İŞKOLUNDAKİ BAĞIMSIZ
SÖZLEŞMELERİ FARUK SÜKAN'A ŞİKAYET ETTİ**

**TÜRKEŞ'İN ORTADAN KAYBOLMASI
HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILMALIDIR**

(Sayfa 11)

Türkeş'in sağ kolu Güner. Koç'un danışmanı

Tüted: 'Helsinki kararları eksiksiz uygulansın'

TÜTED Genel Merkezi, Helsinki Sonuç Belgesi'nin imzalanmasının dördüncü yıldönümü nedeniyle kamuoyuna bir açıklama yaptı. 30 Temmuz 1975'de Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de, Avrupa'da ve dünyada sürekli barış, güvenlik ve yumuşamanın sağlanması, gerginliğin azaltılması ilkelerini imzacı bütün devletlerin kabul ettiği Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı, 1 Ağustos günü çalışmalarını tamamlamış ve hazırlanan Temel Belge 35 ülke tarafından imzalanmıştır.

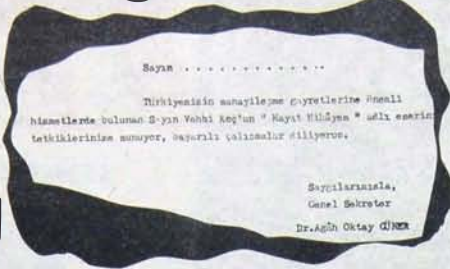
TÜTED Genel Merkezi, yumuşamanın derinleştirilmesi yolunda atılmış olan bu tarihi toplantının yıldönümünde yaptığı açıklamada, özette şu görüşlere yer verdi:

"Türkiye'nin imzaladığı belge, dünya sosyalist sistemi başta olmak üzere barış ve ilermeden yana tüm güçlerin, dünya barış ve güvenliğinin garantisi altına alınması yolunda emperyalizme karşı elde ettikleri bir başarıdır. Bu başarı 60 yıldır sürdürülen baş politikasının kararlı ve tutarlı uygulanmasıyla gerçekleşmiştir.

"Emperyalizm ve saldırgan NATO çevreleri silahlanmayı abalabildiğine körüküyor. Silahlanma yolunda kapitalist hükümetlerin harcamaları akıl almaz boyutlara ulaşırken, emekçilerin gelirleri yıldan yıla düşmekte, ekonomik kültürel kalkınmaları tikezenmektedir.

"Halkımız soğuk harp politikasının körüklenmesini değil, harp ocaklarının söndürülmesini, barışın ve güvenliğin sağlanmasını bağımsız, barışçı bir dış politika izlenmesini istiyor.

"Helsinki konferansında kabul edilen tarihsel belgenin kararlarının titizlikle uygulanması yolunda tüm ilerici güçlerin, yurtseverlerin eylem birliği kuralması, MC gibi CHP' ağırlıklı hükümetin de gizleneye çalıştığı Helsinki sonuç belgesinin en geniş kitlere yayılması gerekiyor."

Ağah Oktay Güner, MHP'nin ağır topu liderlerinden, faşist ideolojinin geliştirilmesinde önemli görevler üstlenmiş etkin kişilerinden. Onun, böylece önemli görevlerle donatılmış "yetmişmiş" bir kadro olmasının, büyük sermaye için her zaman kolay bulunmayan bir olanak olduğuna da kuşku yok. Ağah Oktay Güner'in bu "yetenekleri"ni değerlendirilmek isteyen büyük, tekeldi burjuvazi, onu Ankara Ticaret Odası Genel Sekreterlik makamına getirdi, oturttu. Büyük burjuvazi bu kadrosunun hem uzmanlaştığı alandaki bilgilerinden yararlandı, hem de onu yedek bir potansiyel olarak tuttuğu faşist ideolojinin yayılmasında kullandı.

Ağah Oktay Güner, üstlendiği işi iyi yapacağını gösterdi. Ankara Ticaret Odası Genel Sekreterliği'nde bulunduğu sırada, faşist yazarların kitaplarını birçok kuruluşa yazarak tavsiye etti, bu kitaplardan örnekler gönderdi. Faşist propaganda yayınlarını tavsiye ettiği kuruluşlar arasında, *Kara Kuvvetleri Komutanlığı Lojistik Başkanlığı* da bulunuyor. Ağah Oktay Güner'in tavsiye ettiği kitaplar ise şunlar:

- * *Hayat Hikayem, Vehbi Koç İstanbul-1973.*
- * *93 Moskof Harbi ve Bağımsız Gelenler, Mehmet Arif Bey, İrfan Yayinevi, İstanbul-1973, Önsöz: Alparslan Türkeş.*
- * *Devlet Kuran İrade, Emin Işık, Hareket Yayınları, İstanbul-1971.*
- * *Milliyetçi Türkiye-Milliyetçi Toplumcu Düzen, Doç. Dr. Kurt Karaca, Çınar Yayinevi, Ankara-1971.*

Ağah Oktay Güner gibileri, yukarıda da belirttiğimiz gibi, tekeldi büyük burjuvazinin yedekte bulundurduğu, besleyip büyüttüğü kadrolar. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Koç da bu görüşte olduğunu geçtiğimiz günlerde bir kez daha yineledi. Rahmi Koç, ABD emperyalist çevrelerinin görüşlerini yansıtan, üç ayda bir yayınlanan "Leaders" adlı derginin temmuz-ağustos aylarını kapsayan son sayısında, "Türkiye'ye ancak Türkler yardım edebilir" başlıklı ya-

zısında "Ölkeyi idare etmek üzere yeni bir liderlik kadrosuna duyulan susamışlık"tan söz ediyor.

Rahmi Koç, ekonomik sorunlar üzerinde durduktan ve hükümetten hoşnutsuzluğunu dile getirdikten sonra bir çözümler olarak öneriyor bu düşüncesini. Bu düşüncesinin, Vehbi Koç tarafından paylaşıldığına da hiç kuşku yok.

Koç Holding'in, yeni liderler diye sözettiği faşist kadroların bugünkü bir seçenek olarak ortaya atılmasında, CHP ağırlıklı hükümetin tehdit edilmesinde de bulunuyor mu? Ayrıca, bu seçenek, MHP'nin demokratik güçler tarafından kuşatıldığı günlerde ona güvence vermede de amaçlanmaktadır...

Rahmi Koç'un yazdığından başında geniş bir biçimde yeraldıktan sonra, Ecevit'in tepkilerine yol açtı. Ecevit, seçimlere yönelik olarak çıktığı gezilerde yaptığı konuşmalarından birinde, "bazı çevrelerin" parayla hükümet yıkmaya çalıştığını, kendi buyruklarına evet diyecek bir liderlik kadrosu oluşturmak istediklerini ve yabancı iş çevrelerini Türkiye'nin işçilerine müdahale etmeye çalıştıklarını söyledi. Ecevit doğru söylüyordu ama, kendisinin de bugüne dek emperyalist finans kuruluşlarının sözünden çıkamaz hale geldiğini, suçladığı çevrelerin desteğine, emekçi kitlelerin desteğinden daha fazla önem verdiğini ve hükümette kalmanın tek çaresi olarak aynı çevreleri küstürmeye çalıştığını unutuyordu...

İşte Ecevit hükümetinin bugüne kadar ki tutumu, Ağah Oktay Güner gibilerinin, faşist kadroların korunup güçlendirilmesi çabasının işine geliyor, bunlara elverişli bir zemin yaratıyordu. O halde kavramına gereken bir sorun var ortada: CHP ağırlıklı hükümetin büyük, tekeldi burjuvaziyle uzlaşan, ona teslim olan politikası, hiçbir zaman kendisini kurtarmaya yetmeyecek, e-ninde işine yarayacaktır. Ağah Oktay Güner gibilerine fırsat vermemek için uyanık olmak gerek...

YURUYUŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Stl. adına NİHAT SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC • Yazı İşleri Müdürü: Neset KOCA-BIYIKOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI • Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitas - İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Avrupa Temsilciliği: CODIFF 13/2 Square Wisser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 • İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka kapak siyah beyaz 18.000 TL., 1c sayfalar süren santimi 80 TL. Yayın İlanları % 50 indirimlidir. • Baskı: Daily News Web Ofset Tesisi

• Abone koşulları: Yıllık 300. TL., Altı aylık 150. TL. • AVRUPA: Altı aylık (30 DM), Yıllık (60 DM) • AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000 TL. • AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600. TL., Yıllık 1200 TL.

• Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜROYUŞ DERGİSİ POSTA CEKİ 100234 • AVRUPA: CODIFF POSTA CEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

AYDIN'DA ALI OKUR VE MUAMMER GÜLER'İN ANILARINA TÖREN DÜZENLENDİ

Aydın'da geçen hafta meydana gelen ve 36 kişinin ölümlüyle sonuçlanan trafik kazasında yaşamlarını yitiren Türkiye İşçi Partisi üyesi Ali Okur ile Muammer Güler'in anlarına bir tören düzenlendi. Tören'de Köy-Koop Genel Başkanı ile iki sosyalist çalışma arkadaşın konuşma yaptılar. Köy-Koop Genel Başkanı, konuşmasında Ali Okur'un ve Muammer Güler'in "demokratik halk kooperatifiçiliğinde sayısız hizmetleri bulunmuş militanlar olduğunu" söyledi. Törende konuşan, Ali Okur'la Muammer Güler'in bir çalışma arkadaşı da kaybettığımız iki sosyalistin işçi-köylü ittifakını sağlamak için Partilerinin gösterdiği çizgide mücadele verdiklerini vurguladı.

Aydın Ortaklar'da geçen Çarşamba gecesi afişleme yapan dört Türkiye Partisi üyesi jandarma tarafından yakalananak, çıkarıldıkları mahkeme tutuklandılar. Tutuklanan Cumhuriyet Özhan, Yücel Tütüncü, Asil Nurkanlı ve Nurettin Emiral daha sonra kefaletle salverildiler. Olay üzerine bir açıklama yapan TİP Aydın İl Başkanı Cevdet Yüceer CHP ağırlıklı hükümetin antidemokratik seçim yasaları ile TİP'in çalışmalarını engellemek istediğini söyledi.

AYDIN'DA AFİŞLEME YAPAN DÖRT TİP'LI TUTUKLANDI

Seçim yasasındaki afiş yasasının sadece seçim yasaları sırasında uygulanması gerektiğini, ancak bunun genelleştirilerek sürekli biçimde bir baskı unsuru olarak kullanılacak istediğini kaydeden Yüceer, bu tür baskıların Türkiye İşçi Partisi'nin başarısını engellemeyeceğini vurguladı.

TÜM DER MUĞLA ŞUBESİ KONGRESİNDE İLERİCI DEMOKRAT MEMURLAR LİSTESİ YÖNETİME SEÇİLDİ

Tüm-Der'in Muğla Şubesi kongresinde, İlerici-Demokrat memurlar listesi seçimleri kazanarak yönetime seçildi. Büyük bir memur ve izleyici topluluğunun katıldığı kongrede "devrimci memurlar" adı ile çıkarılan listenin 21 oyuyla karşılık ilerici demokrat memurların listesi 111 oy aldı. Kongre'de yapılan konuşmalarda, "devrimci memurlar" adı ile çıkan grubun üyeleri, daha önce Tüm-Der'den uzaklaştırılan maocu faşistleri savunmaya çalıştılar. Ancak ilerici memurlar göşist anlayışın bu çabalarına karşı maocuların bir daha Tüm-Der içinde dönemeceğini vurguladılar. Kongrede yapılan seçimde ilginç bir nokta da 23 kişilik liste çıkarılan "Devrimci memur" grubunun seçim sonunda gösterdiği aday sayısı kadar bile oy alamamasıydı.

SON DAKİKA

MHP'LI KATİL İBRAHİM ÇİFTÇİ İDAMA MAHKUM OLDU

Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün katili İbrahim Çiftçi'nin karar duruşması, 3 Ağustos günü Yürüyüş'ün baskıya girdiği saatlerde tamamlandı ve MHP'li katilin TCK'nun 149/2 maddesinden idamına karar verildi. Bahçelievler katliamının da baş faillerinden olan ve hakkında yine idam istemiyeli dava açılan Çiftçi'yle ilgili kararda ayrıca, MHP Genel Sekreteri Nejat Kösoğlu ve Yaşar Okuyan ile MHP milletvekili İhsan Kabadayı ve "bağlı oldukları kişi ve kuruluşlar hakkında" suç duyurusunda bulunulması kararlaştırıldı.

Kararın ilgili bölümünde şöyle deniyordu: "Sanık İbrahim Çiftçi'yi ve dolayısıyla suç ortakları ile oluşturdukları gizli suç örgütünü; yukarıda "uygulama" bölümünü "II" bendinde belirtilen şekilde Anayasa dışı hedefe yönelmeleri için eğitime, silahlanma, eyleme geçmek üzere azmettirme, tahrik ve teşvik etme konusunda ve keza suçun işlenmesinden sonra kollamada etkenlikleri bulunduğu hususundaki kanıtlar da gösterilmek suretiyle; MHP Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve MHP Genel Sekreteri Nevzat Kösoğlu ve Yaşar Okuyan ile bağlı oldukları kişi ve kuruluşlar hakkında, yasal soruşturma açılması için; Sıkıyönetim Komutanlığı ve Sıkıyönetim Askeri Savcılığına suç duyurusunda bulunulmasına" karar verildi.

EN ZAYIF HALKA: MHP

YURUYUŞ

Ülkemizde faşist odakların dağıtılması için sürdürülen mücadele bugün MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması isteminde odaklanmış bulunuyor.

Bu, bir raslantı ya da subjektif tercihlerin bir sonucu değil, nesnel durumun bir dizi bileşenin oluşturduğu kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Milliyetçi-hareket, Türkiye'de gizli faşist odağın, siyasal bir parti biçiminde örgütlenmiş, "açık" vurucu gücüdür. Gizli faşist odağın siyasal iktidarı ele geçirmeye yönelik programı, bir siyasal parti kimliğini taşıyan milliyetçi-hareketin politik platformunda açık bir biçimde ifadesini bulmuştur. Diğer bir deyişle Milliyetçi-hareket, gizli faşist odağın açık siyasal iktidar mücadelesi düzeyine yansıyan uzantısıdır. Faşist ideoloji ve iktidar programı, faşist hareketin strateji ve taktikleri, faşist propagandanın sloganları MHP'nin programında ve politikasında dile getirilmektedir.

Milliyetçi-hareket, aynı zamanda, faşist örgütlenme ağının yüzeye çıkmış olan bölümünü oluşturmaktadır. Faşist örgütlenme ağının vurucu güçleri milliyetçi-hareketin "yasal" şemsiyesi altında toplanmıştır. Bir başka söyleyişle illegal faşist örgütlenme, siyasal güçlerin açık yelpazesinde "ete kemiğe bürünmüş, milliyetçi-hareket diye görünmüştür."

Nasıl sınıf mücadelesi en "açık" ve en keskin biçimini siyasal partiler arasındaki mücadele düzeyinde buluyorsa, faşist ve en keskin biçimini faşist partinin politikasında, strateji ve taktiklerinde kendisini göstermektedir.

Buradaki "en açık" deyişi, mücadelenin amaçlarının, gelişme doğrultusunun, sonuçlarının ve deneylerinin en geniş kitleler tarafından kavranabilmesi, en geniş kitlelerin politik mücadeleye katılımını etkilemesi anlamındadır. Türkiye'de faşist tehlike, faşist hareketin niteliği ve sınıfsal karakteri, uyguladığı politika, gerici-faşist güçlerle ilerici-demokratik güçler arasındaki mücadelenin niteliği, en geniş kitleler tarafından MHP'nin politikasında ve kimliğinde, MHP ile demokratik güçler arasındaki çatışmada kavranmaktadır. Faşist odakların dağıtılması isteminin, bugünkü aşamada MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması isteminin odaklanması, ve en geniş kitlelerin kavradığı ivedi, somut antifaşist istem biçiminde "özetlenmesi", politik mücadelenin bu nesnel kuralının bir sonucudur.

MHP'nin kapatılması istemini bir odak noktası yapan ikinci somut etken, hiç kuşkusuz, MHP'nin faşist terör içindeki konumunun kanıtlarıyla açığa çıkmış olmasıdır. MHP'nin "yasal" statüsünün sağladığı avantaj, MHP'nin kişiliğinde faşist terörün açığa çıkmasıyla, faşist odakların tümü için bir "dezavantaja" dönüşmüştür. MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması istemi, bugün faşist terörün kökünün kazanması, odaklarının temizlenmesi, en temel demokratik hak ve özgürlüklerin korunması isteminin simgesi haline gelmiştir. Diğer bir deyişle MHP'nin faşist terör içindeki konumunun açığa çıkması, faşist hareketin burjuva demokrasisi ve hukuk sistemiyle bile içinde olduğu karşıtlığı derinleştirerek, demokratik güçlerin "yasalar platformundaki" mücadelesinin güçlendirilmesi için yeni nesnel olanaklar yaratmıştır.

MHP'nin kapatılması istemini kaçınılmaz olarak öne çıkaran nesnel koşullardan biri de, gerici güçler arasında MHP'nin yalıtılmasına olanak veren ortamdır. Ülkemizde büyük, tekelci burjuvazi, çıkarlarının sınıfsal düzeydeki bütünlüğünü, politik düzeye olduğu gibi yansıtamamakta; büyük burjuvazinin politik güçleri arasında, gerici güçler dahil, uzun ve kısa dönemde tam bir strateji ve taktik birliği kurulamamaktadır. Bugün MHP ve diğer gerici güçler arasındaki ayrımların (hiç kuşkusuz "çelişkilerin" değil), MHP'nin yalıtılmasına, asıl vuruşun MHP'ye yöneltilmesi için değerlendirilmesine elverişli koşullar vardır. Kitlelerin anti-faşist mücadelesinin güncel olarak MHP'nin kapatılması hedefinde yoğunlaşmasının nesnel nedenlerinden biri de budur.

Bütün bu nesnel koşullar, bugünkü somut durumda, MHP'nin gerici-faşist güçler zincirinin "en zayıf halkası" durumuna geldiğini ortaya koymaktadır. Bu "halka" üzerine yoğunlaştırılacak güncel anti-faşist mücadele, gerici-faşist güçlerin onarılması çok zor bir yara almasını sağlayacak, gerici-faşist güçlere karşı daha ileri darbelerin hazırlanması için olanakları hazırlayacaktır. Çünkü "en zayıf halka", gerici-faşist güçlerin artık feda etmeye hazırlandıkları bir mevzi değil, belki bütün savunmalarını yoğunlaştırmaya çalıştıkları, ama nesnel olarak savunması en zayıf olan mevziyi oluşturmaktadır.

CHP yönetiminin ve onun hükümetinin, MHP ve ÜGD gibi yan kuruluşlarının kapatılmasının önemini küçültmeye çalışan demagojilerinin gizlemeye çalıştığı gerçek budur. CHP yönetimi, bugün gerici-faşist güçler arasında en

çok açığa çıkmış olan MHP'nin bu zayıf konumunu, MHP'nin kapatılmasının önem taşımadığını "kanıtlamak"; kitlelerin anti-faşist tepkilerinin hedefini şaşırtarak kendisinin "seçim rakipleri"yle oyalayıp yatıştırmak için kullanmaya çalışmaktadır. Tabii bunu, MHP'nin kapatılması hedefinin ötesinde kitlelere daha somut, daha belirleyici hiçbir hedef göstermeksiz yapmaktadır.

MHP'nin kapatılması istemi, faşist odakların dağıtılması mücadelesinin güncel odak noktası olduğu gibi, genel olarak politik demokratikleşme mücadelesinin günümüzdeki hareket noktalarından biri haline gelmiştir.

MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması istemi, gerçekte doğrudan doğruya, faşist ideolojinin propagandasının ve faşist örgütlenmenin yasaklanması, faşist hareketin ve faşist bir iktidar hedefinin "yasa-dışı" ilan edilmesi, kısacası, bir "siyasal parti ya da demokratik kuruluş" sıfatını taşımanın faşist örgütlenme için reddedilmesi istemiyle ilişkilidir. MHP'nin kapatılması istemi, demokratik hak ve özgürlükleri temelinden ortadan kaldırmayı hedefleyen faşist ideoloji ve örgütlenmenin yasaklanmasının, demokratik hak ve özgürlükleri korumanın, onların varlığının ve kullanılabilmesinin vazgeçilmez bir koşulu olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Dolayısıyla bu istem, 141. ve 142. maddelerin kaldırılması, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerindeki bütün yasakların ve engellemelerin geçersiz kılınması istemi ve mücadelesiyle doğrudan bağlantılıdır. MHP'nin kapatılması; faşist ideoloji ve örgütlenmenin bir "özgürlük" değil, özgürlüklerin baş düşmanı olarak yasa-dışı ilan edilmesini sağlayarak, politik demokratikleşmenin, burjuvazinin sınıf egemenliği yerine, işçi sınıfının ve müttefiklerinin mevzilerini güçlendirme yönünde geliştirilmesi için belirleyici bir adımın atılmasını sağlayacaktır.

MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması, gerici güçlerin kısa erimli çıkış planlarının önlenmesi için de başlıca koşulu oluşturmaktadır. Gericici güçlerin "en zayıf halkası" MHP, gericiliğin yakın dönemli hesaplarının da en zayıf noktasını oluşturmaktadır. Ekim seçimlerinden sonra AP ağırlıklı ya da "geniş tabanlı" gerici hükümet biçimlerinin oluşturulmasının başlıca gereklerinden biri, MHP'nin "meşruluğunun" sağlanması, faşist odağın ve güçlerin açığa düşmesine fırsat verilmemesidir. Ancak böylelikle MHP'nin de katıldığı ya da desteklediği, en azından MHP'yi hedef almayan; ya da MHP'yle işbirliği içindeki AP'nin ağırlıkta olduğu veya tabanını oluşturduğu bir hükümet biçimine meşruluk sağlanabilecektir.

Dolayısıyla gerici, hatta faşizme yönelik hükümet biçimlerinin de önlenilmesinin yolu; bu hükümetlerde nicel ağırlık MHP'de olmayacak bile olsa, MHP'nin bütünüyle açığa çıkarılmasından, MHP'nin kapatılması, faşist partinin yasaklanması zorunluluğunun ortaya konmasından ve bu hedefe yönelmesinden geçmektedir.

Oysa CHP yönetimi tam tersi bir yolu benimsemiştir. O, yeni bir hükümetin oluşmasını önlemenin yolu olarak, tek başına, AP'ye bugünkü hükümeti düşürme olanağının verilmemesini, bunun için de gerekirse, MHP'ye AP'yi yarıyılacağı bir unsur olarak hareket alanı bırakılmasını görmektedir.

Bu politika göstermektedir ki, CHP yönetimi için sorun, gerici hükümet biçimlerinin önlenmesi değil, her ne pahasına olursa olsun sadece kendisinin iktidarda kalma olanaklarının açık tutulmasıdır. Bu nedenle de CHP, kitlelerin anti-faşist istemlerine dayanma yolunu değil, büyük burjuvaziyle uzlaşmasını koruma, bunun için MHP'ye bile göz yumma yolunu seçmektedir.

Oysa sorun, kesinlikle, CHP'nin ne olursa olsun iktidarda kalabilmesinin yolunu bulmak değildir. Sorun, gerici-faşist hükümet biçimlerini etkin biçimde önlemenin, gerici-faşist güçlerin emekçi halka karşı bu kez sonuç almaya yönelik yeni saldırılarına fırsat vermemenin geçerli yolunu bulmaktır. Bu nedenle de sorunun çözümü, CHP ile büyük burjuvazi arasındaki uzlaşmanın ömrünü biraz daha uzatmaya çalışmaktan değil, gerici-faşist güçlerin yeni bir saldırısının koşullarını ortadan kaldırmaktan geçmektedir. Bunun birinci gereği ve tek tutarlı sonucu, faşist odakların üzerine kesin kararlılıkla yürüme, en başta, kitlelerin MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması istemini hayata geçirmeye yönelmektir. Büyük, tekelci burjuvaziyle bir uzlaşmanın kumar borcunu ödemenin "ince" hesaplarıyla değil, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin dirimsel çıkarlarını ve taleplerini esas alan bir politikanın gereği budur.

Bahçelievler'de 7 Türkiye İşçi Partili'nin hunharca katledilmesinde faşist partinin bir kere daha yakayı ele verdiği şu günlerde, MHP'nin kapatılması isteminin yakıcılığını, bilimsel sosyalistler, tüm demokratik güçler, bütün sınıflarıyla yeniden yaşıyorlar. Bu istemi ergeç yaşama geçirmek onların andıdır.

güc erin saldırısı da

CHP — MHP koalisyonu. Faşist partinin imdat çağrısı

"Bilmem MHP Genel Merkezine hiç yolunuz düştü mü..." diye soruyor, Ünal Yaltırık oraya kimlerin yolunun düşebileceğini bilmiyor muşçasına... Ünal Yaltırık, MC'nin muhtemelen adaylarından olduğu günlerde kendisine BAG—KUR Genel Müdürlüğü'nün bahşedilmesi nedeniyle, MHP'nin şu "zor günlerinde" kendince bir yardım yapabileceği düşüncesiyle olsa gerek, Türkeş'le bir konuşma yapmak için MHP Genel Merkezi'ne gitmiş.

Konuşmayı, sahibi olduğu ve neden çıktığı da doğrusu pek kuşkulu olan "Maya" adlı derginin 10. sayısı için yapmış. Bu "Maya", vaktiyle "Vakıf" adlı televizyon dizisinin bizde çok ünlenen "Divinyaya" sını da Türkiye'ye çağırarak önemli bir "amme hizmeti" yapan dergidir...

Ünal Yaltırık, yukarıdaki soruyu sorduktan sonra şöyle sürdürüyor çabasını: "Daha kapıda adınızı atar atmaz alışık olmadığımız, değişik bir ortamda buluyorsunuz kendinizi... Bir camiye girer gibi oluyorsunuz... Oysa içerisi dolu... Disiplinli ve terbiyeli kişiler hepsi de... Gençler, üç kat çıkıyorlar bizi... Kat a-

ralarında yiğit delihanlıklar var. Yine çekimli, önlere ilikli, terbiyeli, yumuşak ve sakin gençler... Eğer hep böyleyse MHP, eğer her teşkilatında görüş ve tavır bu ise biline ki, zor günler bekliyor demektir diğer partileri..."

Ünal Yaltırık, bu "heyecanlı" girişten sonra sorulan sormaya başlıyor Türkeş'e. "Maya" dergisinin de "tek çıkar yol" olarak gördüğü CHP — MHP koalisyonu

Türkeş'in de canı gönülden benimsediği bir çözüm! Ama bazı koşullarla: "Komünizm, bölücülük, mezhep ayrılıklarını, hışkırtma ve sömürme konularına kesinlikle karşı koyma tutum ve tavır içinde bu-

lanmayı kabul ettiği takdirde..." MHP, bu öneriyi CHP'nin de bu konularda öteden beri ikircikli bir tutum içinde olmasını değerlendirerek yapıyor. CHP'nin bu kararsız tutumu ki, "banşar", "gönül seferberliği" ne çağırılan faşist parti, bu çağrılarla terörü önlemekten kaçınmanın ise demokratik güçler olduğu görüldüğüne yaymaya zemin hazırlıyor.

"Maya" dergisinin, hizmetleri arasında, Türkeş'in demagogik laf kalabalığının can sıkıcılığını bizlere sunmasının yanında, "MHP içindeki MİT ajanı" hikayelerini belgeleme-

si de bulunuyor. Cinayetlerin beslendiği faşist odağın maskesinin iyice sıyrıldığı, özellikle Abdi İpekçi'nin katilinin MHP ile ilişkisinin açığa çıktığı. MHP hakkında Başsavcılıkta birçok dosyanın üstüste yığıldığı günlerde, planlı bir biçimde piyasaya sürülen "MHP içinde MİT ajanı" şamatasının ters tepmesinden sonra, yeniden MHP'nin bu konudaki haklılığı kanıtlanmaya çalışılıyor. Sözü edilen ajan Ergin Örgüören'in MHP'ye giriş kartının, daha sonra MHP'den ihraç isteminin ve Örgüören'in tuttuğu şifreli notların fotokopisi yer alıyor dergide.

Yalnızca bu kadarla da ka-

linmiyor. Bir süre sonra, bu kez de İskenderun'da MHP ilçe örgütünden ihraç edilen bir başka ajan keşfediliyor! Kuşkusuz böyle mizansenler, MHP'nin yakasını kurtarmaya yetmez. Yetmeyeceği çok kısa sürede görüldü. Basınla iyi ilişkiler kurma çabaları, masum pozlar, MHP'yi sanık sandalyesine oturmaktan kurtaramayacaktır. Ünal Yaltırık gibilerinin, bir zamanlar Türkeş'in de inatla savunduğu gibi, "devletin güvenli kuvvetlerine yardımcı olan" faşist çeteleri, "Polisleri koruyan gençler" diye nitelemesinin de hesabı sorulur...

gündemin başında

"Solculuğun sınırı"

Ecevit seçim kampanyasını erken başlattı. Temel atma törenleriyle birlikte, CHP Genel Başkanı, hem kalkınma scrunlarıyla "ilgili olduğunu kanıtlamak" için bir iki göstermelik çıkış yapma, hem de kitlelere seslenme olanağını yarattı.

Bugüne kadar birbiri peşisıra ve Erbakan'ı hiç de aratmayacak bir hızla yapılan temel atma törenleri, Ecevit'in toplantılarının daha öncekilerle farkını da açık bir biçimde ortaya çıkardı. Görüldü ki, kitlelerin Ecevit'in vaatleriyle ya da açıklamalarıyla yetinmeye hiç de niyetleri yoktur. Kitleler özellikle anti-faşist istemlerin kararlı savunucusu ve takipçisi durumundadırlar.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı her toplantıda karşısında "MHP-ÜGD Kapatılın" talebini ısrarla yineleyen yığınlar bulmaktadır. Faşist partinin birbiri ardından ortaya dökülen kanlı terör eylemleri, faşist ideolojinin iyice açığa çıkan insanlık düşmanı yüzü, kitleleri faşist odakların dağıtılması talebine daha sıkı sarılmaya yöneltmektedir.

Ancak gene görülmektedir ki, ısrarla yinelenen bu istemler karşısında Başbakan ve CHP Genel Başkanı, kendisini yalnızca bu istemlerin neden gerçekleşmeyeceğini "açıklamak" için "gerekçe"ler bulmakla yükümlü hissetmektedir. Anti-faşist istemlerin hemen her toplantıda büyük bir kararlılıkla yinelenmesi karşısında anlaşılabilir bir hırçnlığa kapılmakta ve kitleleri istemlerinin gerçekçi olmadığına inandırmak için dil dökmeye başlamaktadır.

Faşist odakların dağıtılması isteminin karşısına çıkarken Ecevit'in baş vurduğu yöntemlerden bir tanesi faşizm tehlikesinin küçültülmesi olmaktadır. Ecevit kendisini "Kahrolsun faşizm" diye bağırarlara yanıt verme ile yükümlü hissederken, ülkemizde bir gizli faşist iktidar odağının varlığını da gözlerden saklamaya çalışmaktadır. Daha, "CHP iktidara gelince faşizm toptan kahroldu" diyerek faşizm tehlikesinin ortadan kalkmasının güvencesini bir CHP iktidarı ile sınırlı tutmaya kalkışmaktadır.

Evet, faşizm Ecevit'in de konuşmalarında belirttiği gibi bir hastalıktır ama, bu hastalığın kökü kazanmadan "tedavi edileceğini" söylemek de sosyal demokratların "tarihsel gaflet"lerinden hiçbir ders almamaktan başkaca bir anlama gelmez. Ecevit, "biz bu hastalığı tedavi edeceğiz" diyerek, faşist odakların dağıtılmasını talep edenlere laf yetiştirirken ya da "ben hakim değilim, MHP'yi kapatamam" sözleriyle kendi yetkilerini kitlelerden saklamaya çalışırken, kitlelerin gördüğünü görmekten gelmeyi tercih etmektedir.

Ne var ki geçmişte "benim solculuğumun sınırı halk çizer, halk ne kadar soldaysa ben de o kadar soldayım" diyen, "çocuklarımızı MHP'siz bir gelecek vadediyorum" diyen de Ecevit'ten başkası değildi. Bugün bir yanda anti-faşist istemlere sınırsız sarılan kitleler var, diğer yanda da bırakalım "solculuğun sınırını" kitlelerin istemlerine göre belirlemeyi, demokrasinin sınırlarını bu istemlere göre çizmekten kaçınan Ecevit.

Ve Ecevit tarafından kitlelerin gerisinde kalmanın hırçnlığı ile sarılan, ama işçi sınıfı hareketinin doğuşundan bu yana, hep de sarılan elinde patlamış olan bir silah: Anti-komünizm!

Anti-faşist istemlere kulak tıkayıp, demokrasinin sınır çizilmeye kalkışıldığını bir başka "silah"a da sarılmasının olası değildir.

neşet kocabıyık oğlu

Türkeş'in gezisi için soruşturma açılmalıdır

Ecevit hükümetinin sonuç abici bir girişimde bulunmaya niyetli görünmemesine karşın, leric, demokratik güçlerin MHP'yi yargıladığı bir sırada, faşist hareketin Başbuğu ortadan kayboldu. Türkeş, MHP hakkında elde edilen ve MHP'nin kapatılmasına yetecek bilgilerin her zamanından fazla ortaya çıktığı şu günlerde, amaçları çok kuşkulu bir geziye çıktı. MHP, önceden yaptığının tersine, bu kez Türkeş'in gezisini suskunlukla geçirtirmeye, her nedense özen gösteriyor! Ne var ki faşist milliyetçi hareketin Alman neonazileriyle geçmişten bugüne gelen tarihsel bağları, Türkeş'in bu gezisi hakkında önemli ve mutlaka yanıtlanması gereken soru işaretleri akia getiriyor.

TÜRKEŞ'İN FAŞİST
OLDUĞU KANITLANDI

Başbuğ'un Hitler'in cinayet örgütü Gestapo tarafından takdirle anıldığı ve Hitler'in Almanya'daki bugünkü hayranlarından olan faşist Strauss ve partisi CSU dan maddi yardımlar gördüğü mahkemeler tarafından tescil edilmişti. Gene geçirdiğimiz günlerde, Türkeş'in Alman IG-Metall Sendikası'nın gazetesi hakkında, kendisini faşist olarak nitelemesi üzerine açtığı dava da, Alman mahkemelerinde reddedildi. Frankfurt 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nde bakılan davada, Türkeş'in faşist olmadığını kanıtlayamadığı, tam tersine IG-Metall gazetesine yayınlanan yazının geçerli olduğu belirtildi. Şimdi hükümete sormak gerekiyor: O pek özenilen, "özgürlükçü Batı demokratileri"nden olan Federal Almanya'nın mahkemelerinde faşist olduğu kanıtlanan Türkeş ve partisi hakkında ne gibi bir işlem yapılacaktır? Ve Türkeş, MHP hakkındaki soruşturmanın yoğunlaştığı koşullarda neden Almanya'ya gitmiştir? Bu soruların ciddi yanıtları vardır ve bu yanıtlar verilmelidir. Faşist partinin Başbuğunun Almanya'ya bir turistik gezi için gittiğini düşünmek, herhalde çok gülünçtür. Büyük bir olasılıktır ki, Türkeş Almanya'ya MHP'nin zor günlerde olduğu bir sırada öteden beri yakın ilişkili olan CSU, NPD vb. faşist partilerden yardım talep etmeye ve lehine bir propagandanın yurt dışında başlatılmasını örgütlemeye gitmiştir. Hükümet, demokratik güçlerin

İşte MHP - polis işbirliği

Amasya'nın Taşova ilçesi bir süreden beri faşistlerin sistemli saldırıların hedefi haline getirildi. Bir süre önce bir saldırı sonunda Taşova Cumhuriyet Savcısını ve bir kişiyi öldüren faşistler yörede terör estirmişlerdi. Herici demek ve kuruluşlar bombalanıp, kursunlanırken, birçok dükkan ve işyeri de faşistler tarafından tahrip edilmişti.

Faşistler bu ilk saldırıdan beri halkın günlük yaşamını tehdit etmeyi sürdürüyorlar. Bir yandan çevre il ve ilçelerden getirilen faşist militanlar saldırıların sürdürülmesini yandan da maocuların ve göçmenlerin "Faşizmin üzerine gidiyoruz" paravanası altında giriştiikleri birtakım sorumsuz eylemler faşist terörün başlıcayardımcılarından biri oluyor.

YENİ KATLIAM GİRİŞİMLERİ

Daha kısa bir süre önce ilçede terör estiren faşistler, 20 Temmuz günü yeni bir katliam girişiminde bulundular. CHP İlçe Başkanının oğlunun düğün konvoyu MHP, UGD, Çıkı - Bir, Ülkü - Köy gibi kuruluşların yoğun olduğu bölgeden geçerken önceden söz atmalar biçiminde başlayan saldırılar sonra silahlı çatışmaya dönüştü ve çatışma sonun-

da 5 kişi yaralandı. Bu olayın ertesi günü mahalle aralarında grup halinde gezen ve olay çıkarmaya çalışan faşistlere polis hiçbir müdahalede bulunmadı. Bir gün sonra da çatışma sırasında yaralananlardan birinin hastanede ölmesi üzerine ilçede hava iyice gerginleşti. Daha önce katledilen Cumhuriyet savcısının da bir faşistin cenaze töreni sırasında öldürülmesi, bu cenazede de olaylar çıkabileceği kuşkusunu ilçeyi artırıyordu. Ancak son anda ilçeye gelen takviye polis ve jandarma birlikleri cenazeyi erken kaldırdı ve olay çıkarmak isteyen faşist grubu dağıttılar. Bu arada gece sokağa çıkma yasağı ilan edilerek, düzenlenebilecek saldırılar güçlükle önlenemedi.

POLİSİN İŞBİRLİĞİ

İlçede olaylar şimdilik yatışmış görünüyor. Ancak gerginlik hâlâ devam ediyor. İlçe içinde yayılan söylentilere göre her an daha büyük boyutlu olaylar çıkabilecektir. Bu arada polisin tutumu da tümüyle faşistlerden yana görünüyor. Olayların planlandığı faşist kuruluşlar kapatılmadığı gibi, olaylara adı karışan faşistlerin ellerini kollanıp sallaya sallaya dolaşıyorlar.

Katledilen savcının katillerinin henüz bulunamayışı da faşistlerin cesaretini arttırıyor. Faşistlerin ileri gelenleri ilçe merkezinde polislerin gözü önünde silahla dolaşmaktan çekinmiyorlar. Bazan polislerle eylemci faşistlerin birlikte dolaştıkları da belirtiliyor.

Polisin faşistlerle yaptığı bu işbirliği ilçe halkı arasında tedirginliğin artmasına yol açıyor. Bu arada bir açıklama yapan TIP Taşova ilçe başkanı Ömer Ünal, polisin faşistlerle işbirliği yapmaktan vazgeçmesini ve saldırganların üzerine gitmesini istedi. Ünal faşist elebaşlarının silahlı gezmesine göz yuman polisler hakkında gerekli işlemlerin yapılmasını zorunluluğunu belirterek, aksi takdirde doğacak olayların sorumluluğunun büyük ölçüde hükümete ait olacağını bildirdi.

TIP İlçe Başkanı, Taşova'da meydana gelen bu olayların TRT tarafından gizlenmek istendiğini de belirtti. TRT'nin son olaylara hiç değinmediğini belirten Ömer Ünal, faşistlerin katliam girişimlerinin önüne geçilmesi için hiç vakit geçirilmeden önlem alınmasını istedi.

Faşist terörün yönetim odağı, yakayı ele veriyor.

larla bekleyecekleri açıklamayı yapmak ve bu konudaki bilgilerini sağlamak için ilk yol olan Türkçe hakkında soruşturma açılmasını vakit geçirmeksizin yerine getirmek zorundaydı!

HOLLANDA'DA MHP SALDIRGANLIĞI

MHP'nin ne menem bir suçlu olduğu, bir başka Batı ülkesinde de bugünlerde tartışılıyor: Hollanda'da "Demokratlar 66" adlı partinin parlamentodaki iki temsilcisi, Hollanda Adalet Bakanı'na bir soru önergesi vererek, MHP'nin ve "Bozkurtlar Örgütü" olarak nitelendiği MHP yanlısı vurucu güçlerin Hollanda'daki faaliyetlerine karşı daha sıkı önlemler alınmasını ve yasadışı bu örgütlerin çalışmalarının önlenmesini istedikler. MHP'nin Hollanda'daki bu örgütleri, Türkiye'de işçi ve gençler arasındaki faşist propagandalarını bir süredir yoğunlaştırmışlar ve geçğimiz günlerde bir işçiyi öldürmüşlerdi.

Başbakan Ecevit'in hayranlıkla duyduğu "Batı demokrasileri"nde MHP'ye bu gözlerle bakılıyor. Ama Başbakan'ın hayranlığı, MHP'nin Türkiye'deki faaliyetlerine gelince rafa kaldırılıyor. MHP'nin cinayet ve katliamlardaki rolü bu denli açığa çıkmışken, hükümetin, MHP'nin kapatılmasından yalnızca yargı organlarının sorumlu olduğunu görsünde ısrar etmesi, ama buna karşılık MHP'yi yargı organlarının önüne götürme yetkisinin de kendi elinde bulundurmasını gözden kaçırmaya çalışması nasıl açıklanabilir? MHP'nin aklanması kampanyasıyla aynı zaman denk gelen, "Filistin Devriminin Kartalları" adlı örgüte bağlı gerillalara silah sağlayan kaçakçının MHP'li olduğunun belirlenmesi üzerine, MHP hakkında ne gibi soruşturmalar yürütülmektedir? Artık tartışmak bile gereksiz hale gelmiştir ki, MHP, kendi amaçlarına ulaşmak için silah kaçakçılarını, MIT a-

janlarını, gizli cinayet örgütlerini hiç çekinmeden kullanabilemektedir.

Demokratik güçlerin faşist harekete karşı verdikleri mücadeleye, sonunda MHP'yi kısıtlayacaklardır. Kaskacın daraltılmasını önlemek ve demokrasiye tehdit eden gizli faşist örgütlerin boynuna ilmeği geçirmeyi erteleme, işçi ve emekçi kitlelerin yaşamsal çıkarlarına ters düşmek anlamına gelecektir. Faşist cinayet odalarına karşı propagandayı seçmeleri yönelik bir yarıtan aracı haline getirmek, hele bu örgütlerin kapatılmasının çok da önemli olmadığına döne dölaşya yinelenerek, kitlelerin özemleriyle çatışmaktır. Ecevit hükümeti, seçim mitinglerinde antikomünizm yapmaktan, miting alanlarındaki kitlelerin antifaşist tepkilerini bastırmaktan vazgeçmeli, demokrasinin asgarî gereği olan, MHP ve diğer faşist örgütleri kapatmak için çalışmalıdır.

Artvin Halka gözdağı için kırım denemesi

Son iki hafta içinde Artvin'de dikkatle üzerinde durulması gereken olaylar meydana geldi. Olayların niteliği, faşist baskılara karşı biriken geniş kitleli tepkileri, yasa-dışı terör yöntemleriyle kent halkına gözdağı vermek, bu terör girişimlerini meşrulaştırmak yönündeydi. Böylece, faşist baskı girişimlerine karşı bireysel, sonuçsuz tepkilere de yol açmak, daha da ileri giderek, bölgede baskı ve sindirme havasını generalleştirmek amaçlanıyordu.

Kentteki olaylar 23 Temmuz günü, suşsüz biçimde sonuçlanan bir mitingten sonra, sahte bir bahaneyle bir grubun üzerine ateş açılması ve bunun sonucunda dört yurttaşımızın ölmesi, çok sayıda kişinin de yaralanması ile önem kazandı. Gerçekte bu olaylar, bir süredir sistemli olarak kentte gelişmeye başlayan gerginlik ortamının vardırıldığı bir sonuçtu ve önemli olan da bu sonuca nasıl ulaşıldığı idi.

Yasa dışı kitleli terör denemesinden sonra kentten bazı ilçelerinde güvenlik merkezlerine yönelik bazı tertipler de birbirini izledi. Ardahan'ın Tutulnu ve Bulank, Şavşat'ın Veli-köy bucaklarıyla Borçka'da jandarma karakollarıyla polis karakoluna bombalı saldırılar oldu. Ayrıca Artvin valisinin arabasına bir süre önce bomba konduğu da bildirildi.

23 Temmuz'da bir itingden dağılan topluluğu üzerine başlatılan saldırı ve olay sonucunda dört yurttaşımızın canına kıyılmasıyla ilgili olarak TIP Başkanlığı Kurulu üyesi Can Açık-göz de yayınladığı bildiriye şöyle diyor:

"Şavşat'ta önceki gün yapılan mitingden sonra çıkan olaylarda 4 kişinin öldüğü açıklanmıştır. Oysa ölü sayısının daha yüksek olduğu ve bir kısmı ağır olmak üzere 40 kişinin yaralı olduğu anlaşılmaktadır.

"Şavşat'ta silahsız topluluğu üzerine ateş açılmıştır. Yaralanan olay tam bir provakasyondur. Çünkü Şavşat'ta ort-am bilinçli bir şekilde gerginleştirilmiştir.

"Olayların gelişiminin kısaca şöyle olduğu anlaşılmaktadır:

Başka bir yere tayini çıkan bir yüzbaşının eşyalarını nakletmek için araç tutma konusunda Nakliyeciler Kooperatifi Yöneticileri ile başlatıldığı tartışma yüzbaşının hırpalanması ile sonuçlanmıştır. Yüzbaşı bu olaylar sırasında aranan bir kişinin orada olduğunu görmüş ve onu yakalayıp götürmek istemiştir. Aranan kişi ise direnmiş ve kaçmıştır. Bunun üzerine Şavşat'a bir komando taburu getirilmiş ve 13 Temmuz'dan 17 Temmuz gününe kadar ilçede fiilen sokağa çıkma yasağı uygulanarak, sokağa çıkarak zorla evlerine sürmüşlerdir. İlçeye bağlı bütün köyler bu süre içinde halleç parnuğu gibi atılmıştır. 17 Temmuz günü ise ilçe halkının topluca sokağa çıkması üzerine ilçede estiren terör havası dağıtılmış ve halk içinden kurulan bir heyet Kaymakamla görüşme yapmıştır. İlçede yapılması düşünülen miting bu görüşme üzerine Pazartesi gününe bırakılmıştır. Miting Pazartesi günü yapılmış ve olaysız bir şekilde tamamlanmıştır. Ne var ki, Ardahan'tan mitinge katılmak için Şavşat'a gelen ufak bir grup mitinge yetişememiş miting dağıldıktan sonra miting yerine varmıştır. Ufak grup saygı duruşu yapıp dağılmak üzereyken gruba komando birlikleri tarafından müdahale edilmiş ve dipçik kullanılmasına başlanmıştır. Grubun bu duruma taşla karşılık vermesi üzerine komando birlikleri tarafından kalabalığın üzerine ateş açılmıştır.

"Olayların bu seyri göstermektedir ki, Şavşat'ta yaratılan olaylar, bilerek ve halka gözdağı vermek amacıyla tımar-dırılmış, silahlı topluluğa ateş edilmiştir. Ölümüne sebep olunan komando biriminin terör havasını kullanması sebeple olana lar suçludur. Yasalara aykırı bir davranış varsa bunun için yapılacaklar yine yasalara vadedir. Şavşat'ta olan iş, bunun ötesindedir, bilinçli olarak kan dökülmüştür, kan akmıştır.

"Şavşat'ta suçular derhal ortaya çıkarılmalıdır."

Şavşat'ta ve onu izleyen günlerde Artvin'in diğer yörelerinde yaratılan olaylar, seçimler öncesinde kentte bir yıldı-lık ortamının yaratılması için bilinçli çabaların varlığını göstermektedir. Olayların, Artvin valisinin kentten ayrıldığı bir sırada büyük boyutlara ulaşmış olmasının da üzerinde dikkatle durulmalıdır. Kentte bir terör ortamının yaratılmasında, kimi karanelik odakların parnağı olması olaşığı üzerinde titizlikle durulmalıdır.

Öte yandan olayların gelişmesi üzerine, kimi bireysel mücadele yanlılarının, olayları yaklaşım seçimleri "boykot" önerilerini haklı göstermek için malzeme yapmaya çalışmaları da, Artvin'in emekçi halkına hedef saldırıya yönelik bir çabayı simgelemektedir. (MHP'nin uzlaşma politikasına karşı tepkileri büyük boyutlara varan emekçilerin, kentte yaklaşım seçimlerde, anti-faşist taleplerini temsil edebilecek güçlü bir alternatif, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi vardır. Görev, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin gücünü, faşist baskılarını, ÇİP iktidarının gerileme uzlaşma politikasının karşısına çıkarmaktır.

Mersin Soda Sanayli Türkiye'nin tek soda üretim merkezi. İşveren ve 857 soda işçisi arasında yaklaşık bir yıldır devam eden mücadele geçtiğimiz günlerde Toplu Sözleşme'nin imzalanması ile yeni bir aşamaya ulaştı. İşverenle toplu sözleşme görüşmelerini yürüten Petkim-İş Sendikası, açıklamalarında soda grevinin "zafer"le sonuçlandığını ileri sürdüler. Grev nedenleri, grevde geçen süre içinde gelişen olaylar, Türkiye'nin soda gereksinimi, dışalım gibi konular tekrar anılmadığında, bunun netür bir "zafer" olduğu görülmektedir.

1975 yılı Haziran ayında üretime geçen Mersin Soda Fabrikası, yılda 165 bin ton baz soda üretebilecek kapasitededir. Sermayesi 310 milyon lira olan bu kuruluşta Türkiye İş Bankası'nın yüzde 40, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin yüzde 39, Sümerbank'ın yüzde 18, Anadolu Sigorta A.Ş.'nin yüzde 1, Paşabahçe Ticaret A.Ş.'nin yüzde 1 ve Özel Şahısların yüzde 1 oranında hissesi bulunmaktadır. Türkiye Şişe Cam Fabrikaları A.Ş.'nin sermayesinin yüzde 80'i ise Türkiye İş Bankası'na aittir.

Soda Sanayii A.Ş.'nin mevcut kapasitesi Türkiye'deki soda gereksinimini karşılayacak düzeydedir. Soda ağırlıklı olarak cam sanayinde yurt içinde sodanın yüzde 65'i cam sanayinde kullanılmakta, geriye kalan yüzde 35'i ise sabun ve deterjan, kağıt ve çeşitli kimyasal maddelerin üretiminde kullanılmaktadır. Soda'nın ağırlıklı olarak cam sanayinde kullanılması, Soda Fabrikası'nın salt Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları'na girdi sağlamak amacıyla kurulduğu izlenimini vermektedir ilk anda. Ancak, neden yalnızca bu değildir. Kuruluşu sırasında orta vadeli iç kredi alan Soda Sanayii A.Ş. 1975 yılından başlamak kaydıyla, her yıl 1 milyon dolarlık dışatım taahhüdünde bulunmuştur.

Diğer bir deyişle, üretimi ancak yurtiçi tüketimi karşılayabilecek düzeyde olan bu kuruluş, üretiminin büyük bir bölümünü yurtdışına satacak, bunu yaptığı için de ödüllendirilecek, "ihracata vergi ladesi" alacaktır. Ayrıca, uluslararası piyasalarda rekabet edilecek amacıyla, dışatım maliyetini çok altındaki fiyatlar üzerinden yapılmaktadır. 1977 yılının ilk yarısına dek yurt içinde tonu 4.100 liradan satılan ağır soda, yurt dışına 1100 liradan satılmış, buna karşılık tonu 2.100 liradan ithal edilmiştir. İşverenin ithal yoluyla 1976'da sağladığı kazanç 10,5 milyon liradır. 1977 yılı ortalarına konan ithal yasağı grevin başlamasıyla 1978 yılında yeniden kaldırılmıştır. 1978'de ise Mersin'de üretilen sodanın tonu yurtdışına 6 bin - 7 bin liraya yükselmiş, Bulgaristan'dan ise tonu 1.500 liradan dışalım yapılmıştır.

Mersin Soda Fabrikasında olayların yoğunlaştığı bu dönemde, işveren Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında yeni yatırımları ve bu yatırımların teşviklendirilmesi işiyle de uğraşmaktadır.

Soda Sanayii 29 Ocak ve 21 Şubat 1979 tarihlerinde verilen teşvik belgelerinde yüzde 30 yatırım indirimi, yüzde 100 gümrük bağımsızlığı ve faiz farkı ödemesi kolaylıkları sağlanmış, ayrıca yatırımlar vergi resim ve harçtan da bağışık tutulmuştur. Alışageldiği üzere Soda Sanayii A.Ş. bu teşviklerden "ihracat taahhüdünü yerine getirir" yararlanabilecektir. Her iki yatırımla 5 yıllık sürede toplam 10 milyon 400 bin dolarlık dışatım vaadi yapılmıştır.

Mersin'deki Soda Fabrikasında DİSK'e bağlı Petkim-İş Sen-

Soda İşçileri Petkim yönetiminin uzlaşmactığından gereken dersi çıkardılar

SODA olayının içyüzü

Son raundun teslim bilançosu

dikası ile işveren arasındaki görüşmeler 1977 yılında başlamış, başlıca iki temel anlaşmazlık ortaya çıkmıştır. Soda işvereni bu görüşmeler sırasında ısrarla, Şişe Cam'ın diğer kuruluşlarının tümünde teknisyen, ustabaşı ve hatta bazı işyerlerinde de ustaların sendikası olmadığını öne sürmüş ve sendikalı olan teknisyenlerin kapsam dışında kalması gerektiğini savunmuştur. Bu dönemde, mühendis ve teknisyenlerin bir bölümü sendikasıdır. Büyük çoğunluk ise işverenin bu isteğine boyun eğmemiş ve sendikadan ayrılmamıştır.

İkinci konu ise, ücret sorunudur. Sendika toplu sözleşme görüşmeleri başladığında günlük ücretlere 100 liralık zam istemiş, ancak işveren 80 liranın üzerinde zam vermeyeceğini söylemiştir. Ayrıca, gazetelere verdiği ilanlarla da günlük 120 lira artış önerdiğini belirtmiş, ama görüşmelerde, toplu sözleşme süresinin 2,5 yıl olmasını istemesindeki gerçek amacının yine 80 liralık tavanın aşılması olduğunu değiştirmemiştir.

Bu iki temel noktada anlaşmaya varılmaması nedeniyle Petkim-İş Sendikası Soda Sanayii İşyerinde 8 Ağustos 1978 tarihinde grev başlatmıştır. Grev kararının hemen ardından sendikası olan 21 mühendis ve teknisyen daha sendikaya kayıtları yapılmıştır. Bu arada, Bakanlar Kurulu kararı ile soda ithaline yeniden izin verilmiş, soda ithalinden milyonlar kazananlara bu olanağın tanınabilmesi için, Soda grevi adeta fırsat bilinmiştir. Grevin başlamasıyla birlikte, işyerindeki aktif, bilinçli unsurların temizlenmesi için işverenin ayak oyunları da boy göstermeye başlamıştır. Ecevit Hükümeti, grevi 26 Aralık 1978 tarihinde önce 1 ay, sonra iki ay ertelemiştir. Erteleme kararının uygulanması için sendikaya verilen üç günlük sürenin sonunda yani 29 Aralık tarihinde, 8'i işçi, 8'i usta, 2'si şef ve 6'sı mühendis olan ve fabrikayı üretim için devreye almada önemli rolleri olan

24 Soda çalışanı işveren tarafından süresiz zorunlu izinli sayılmışlardır. 144 gün süren grev ortasında, üretime geçilebilmesi için gerekli bakımı yapacak ve iş güvenliği koşullarının oluşturulmasını sağlayacak işçiler - büyük bir tesadüf eseri! - bu zorunlu izinliler arasındadır.

19 Şubat 1979 tarihinde üretime geçileceğini bildiren işveren bir genelle yayınlamış ve aynı gün 24 kalfiye elemanın daha iş akitlerini feshetmiştir. 18'i usta, 4'ü işçi ve 2'si teknisyen olan ve işlerine son verilen bu ikinci 24 kişilik grupta da Petkim-İş Mersin Şube Başkanı, Sendika Şube Sekreteri, Yönetim Kurulu üyesi ve sendika işyeri temsilcisi bulunmaktadırlar.

Bu olayın ardından 21 Şubat 1979'da, greve katılmayan sendikası ve yönetici durumunda olan 14 mühendis, iş akitleri feshedilenlerin yeniden işe alınmalarını isteyerek, sorunun çözümüne ilişkin görüşlerini açıklama bir bildiri yayınlamışlardır. Bildirilerinde, "bölcüklük, işsizlik ve grev kınacılığı yapmayı hiçbir zaman düşünmedik, düşünmüyoruz ve bu tür kavramlar insanlık onuruna aykırı buluyor, böylece davranışların içinde bulunduğumuz durumun temel nedeni olduğu inancıyla bundan böyle bu tür hareketlere itibar edilmemesini diliyoruz" diyen 14 mühendisten 12'sinin işine de ertesi gün son verilmiştir.

Soda işvereni, çaldığı minareye kılıf hazırlama kaygısıyla bir taraftan basın toplantıları yaparak, "direniş yapıyorlar, üretimi geciktiriyorlar" yolu açıklamalarda bulunurken, bir taraftan da her birine 100 bin liranın üzerinde ödeme yapacak gazetelere sekiz sütun ilanlar vermiş ve 'yasa dışı eylemlerinden ötürü bütün personelin hizmet akitlerini feshetildiğini üzüntü ile' kamuoyuna duyurmuştur. İlanlarda en az 17 bin lira ücret önerildiği ancak sendikadan bunu kabul etmediği belirtilmektedir. Gerçekten de "bazı" işçilerin, "bazı özel" durumlarında basın brüt ücretlerinin

17 bin liraya ulaşabileceği saptanmıştır. Örneğin, işçinin her ay yeniden evlenmesi, her ay - kadın ise - çocuk doğurması, her ay, kendisinin ya da bir yakınının ölmesi, her ay bir tabii afetin vuku bulması ve nihayet her ay bir dini bayramın denk gelmesi hallerinde, aylık ücretinin 17 bin lirayı bulması isten bile değildir!

Gazetelere aktılan yüzbinden fazla kararın, bu konuda yeterli kamuoyu yaratmadığını gören işveren çareyi fabrikaya 250 faşist yerleştirmekte bulmuştur. Soda fabrikasındaki grev nedeniyle milyonlarca liralık zarara uğradığını öne süren işverenin Şişe ve Cam Fabrikalarındaki 1978 yılı kârı 248 milyondur. 1977'ye göre Şişe Cam'ın kârında azalma değil, yüzde 39'luk artış sözkonusudur.

Bir yıla yaklaşan grev süresince kararlılıkla direnen Soda işçilerinin 21 Haziran günü Mersin'den başlattıkları yürüyüş ise Ankara ili sınırlarında, Gölbaşı'nda engellenmiştir. Soda işçileri adına üç kişiden oluşan bir grubun hükümet yetkilileriyle yaptığı görüşmelerin ardından Petkim İş Sendikası da işverenle görüşmelerini son aşamasına vardırması ve 17 Temmuz 1979'da geçeri olmak üzere 2 yıl süreli toplu iş sözleşmesi imzalamıştır.

Bağtlanan toplu iş sözleşmesine göre, günlük ücretlerde 1978'de çalışılan süreler için 100 lira, üretime geçilmesi kararlaştırılan 17 Temmuz'dan itibaren de 130 lira olmak üzere toplam 230 liralık artış sözkonusudur. Sosyal haklar bölümünde 5 maaş tutarında ikramiye, bir maaş tutarında üretim primi. 250 lira tutarında aylık aile yardımı, 3 bin liralık yakacak yardımı ve 2.500 liralık izin ikramiyesini kapsayan Toplu Sözleşme'nin ekonomik yönden pek par-

lak olmadığı bizzat Petkim-İş Sendikası yöneticilerince ifade edilmektedir. Bu, sendika yönetiminin sözü edilen "zafer" in ilk bölümüdür.

İkinci temel anlaşmazlık konularından olan kapsam sorunu da gerçekte sendikadan değil işverenden "zafer" ile sonuçlanmıştır. Tüm Şişe Cam Fabrikalarında ve Güney bölgesindeki diğer işletmelerde bugüne kadar görülmeyen örnek bir işçi, teknisyen-mühendis dayanışmasının Soda Sanayii'nde sergilenmesi işvereni ürkütmüş ve bu dayanışmanın üzerine gitmeye zorlamıştır. Grev başladıktan sonra sendikaya giren 18 soda çalışanının, toplu sözleşme kapsamı dışında bırakılışı, bu ısrarlı cabaların semeresinin alındığını göstermektedir.

Toplu sözleşme görüşmeleri sırasında "kabul edilmesinde sakinca görülmeyen" işveren çalışanlarından bir de, grev arasında işe alınan silahlı 250 faşist fabrikadan çıkarılmamasıdır. Üstelik, Petkim-İş Sendikası silahlı oldukları ve ne için fabrikaya alındıkları bilinen bu faşistler dışarıya giren 18 soda çalışanının, toplu sözleşme kapsamı dışında bırakılışı, bu ısrarlı cabaların semeresinin alındığını göstermektedir.

Mersin Soda Sanayii'nde işçilerin yarıdan çoğu istifalarını vererek, işlerinden ayrılmışlardır. İstifal hâlâ devam etmektedir. Sözün kısası, Petkim-İş Sendikası, bir yıldır mücadelelerinin sonuçlandırılması için Soda emekçilerine bu direnişin bedelini, işlerini kaybettirecek ödettirmiştir. Bütün "uzlaşık" demeye dill vermeyenler gibi, çareyi "zafer" çığlıklarını atmaktadır.

Manisa'da MHP terörü yeni hedef arıyor

Manisa'nın Soma ilçesinde faşist hareketin sindirme politikası ve saldırıları sürüyor. Özellikle işçiler üzerinde yoğunlaşan bu saldırılara karşı yetkililer hiçbir önlem almadıkları gibi kendilerine yapılan başvurulara da reddediyorlar.

Soma'da istasyon semtinde yapılmakta olan Termik Santral inşaatında 2000 işçi çalışıyor. Hiçbir can güvenliği bulunmayan ve hergün faşistlerin saldırılarıyla karşı karşıya olan işçiler, bunun dışında hiçbir toplumsal güvenliğe sahip olmadan ve boğaz tokluğuna çalıştırılıyorlar. İşçilerin bu durumu defalarca bildirmesine karşın, ne işveren GAMA şirketi, ne ilçe yetkilileri, ne de bu işyerinde yetkili olan Enerji-İş Sendikası önlem alınması için hiçbir girişimde bulunmuyor.

PROTESTO YÜRÜYÜŞÜ

İşçi temsilcilerinin bu konuda uyarılarda bulunmalarına karşın hiçbir önlem alınmayınca, geçtiğimiz ay içinde Soma'da bir saldırı sonunda yaralananlar hastaneye kaldırılan arkadaşlarını ziyaret etmek ve faşist baskılan protesto amacıyla 5 km.lik bir yürüyüş düzenlendi. Protesto yürüyüşünde işçilerin can ve iş güvenliklerinin sağlanması istendi. Ancak işçilerin bu haklı direnişi CHP yöneticilerinde dahil olmak üzere gerici çevreyi tedirgin etti. İşçilere karşı çevre ilçelerden güvenlik kuvvetleri getirildi ve ilçede yasal terör estirmeye çalışıldı. Bu arada ilçedeki sosyal demokrat yönetici ve yetkililer saldırgan faşistleri koruyan bir tutum içine girdiler. Yöneticilerin bu tutumundan cesaret alan faşistler işçiler üzerindeki baskılarını yoğunlaştırdılar.

FAŞİST SALDIRILARA KARŞI

19 Temmuz günü Soma'ya çevre ilçelerden getirilen faşist zorbalan işvereninin rızası ile işyerine girerek işçileri kurşun yağmuruna tuttular. Bu saldırı sırasında işçi temsilcisi ağır yaralanan hastaneye kaldırıldı. Bu olay üzerine toplanan işçiler ilçe merkezine kadar 4 kilometrelik bir yürüyüş yaptılar. Güvenlik kuvvetleri ile faşistlerin çeşitli provokasyon girişimlerine karşın büyük bir disiplin içinde geçen ve hiçbir olaya meydan verilmeyen yürüyüşe 1500 işçi katıldı.

Bilimsel sosyalistler işçilerin bu kararlı direnişinde başı çektiler ve en ön saflardaydılar. Soma ilçe merkezindeki alanda yürüyüşten sonra toplanan 3000 kişiye hitaben bir konuşma yapan TİP üyesi Ahmet Bülbül, anti-faşist - anti-empiryalist mücadelenin bilinçli ve kararlılıkla yürütülebileceğini ve ancak kitlesel ve örgütlü bir şekilde yapılabileceğini ölçüde başarıya ulaşabileceğini söyledi.

TİP'E SALDIRI

TİP'ilerin öncülüğünde gerçekleştirilen bu protesto hareketi hem ilçe yöneticilerinde, hem de bazı maceracı gruplarda telaş uyandırdı. TİP'liler İzmir, Manisa ve Akhisar'dan getirilen polis ve jandarmalarla karşı karşıya bırakıldılar. Polis ve jandarma alanda toplananlara cop ve dipçiklerle girdi, 100'e yakın işçi gözaltına alınarak işkence yapıldıktan sonra serbest bırakıldı. Ancak ertesi gün yürüyüş sonunda konuşma yapan Ahmet Bülbül polis tarafından gözaltına alındı. 9 saat boyu karakolda işkence gören Ahmet Bülbül daha sonra asılsız ve düzmece bir suçlama ile sevk edildiği mahkeme tarafından tutuklanarak cezaevine kondu.

NOT...

Cumhurbaşkanı sorsa...

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk acaba bir gün Metin Toker'e sormuş mudur:

"Metin, sen niçin MHP konusunda tek satır yazmazsın hiç!.."

Hayır, hiç de acıip olmaz.

Metin Toker, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından 6 yıl süreyle Cumhuriyet Senatosu üyeliğine seçilmiş bir parlamenterdir ve halen sürdürdüğü esas ve eski mesleği itibarıyla de, özellikle batı istihbarat kaynaklarına yakınlığıyla tanınmış bir gazetecidir.

Diyeğim ki, Türkiye'deki "sol çevreler" MHP hakkında tozu dumana katıyor! Diyeğim ki, Federal Almanya Anayasası Koruma Örgütü de, geçenlerde yayınlanan raporunda MHP ve yan kuruluşlarının tehlikeli faaliyetlerine dikkati çekerken "komünistlerin" oyununa düştü!..

Peki batı basınında, örneğin Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili haberlerde, kanlı olayların organizatörü olarak "MHP'nin bozkurtları"ndan söz edilmesine ne buyrulur? Amerika'da, İngiltere'de yayınlanan gazetelerde çıkan yazılardır bunlar: ... Evet, "MHP'nin bozkurtları" denmektedir açıkça...

Cumhurbaşkanı'nın basın danışmanı değildir ama Cumhurbaşkanı'nca seçilmiş bir parlamenter olarak, üç aylık kundaktaki çocuktan, kadın-erkek gencinden yaşlına 100'ün üstünde insanın can üzerine kurulan bu kanlı sofranın batıdaki yankılarını, hem de sanık sandalyesiyle ilgili yorumlarını, herhangi bir parlamenterden daha çok Cumhurbaşkanı'nın "Metin"den beklemek hakkı değil midir?...

Hoş, batı basını Türkiye ile ilgili yazılarında bunlardan söz ederken, yaklaşım ve yorum olarak sanık sandalyesiyle bağlantılı üst perdeden tezgahlanan tellallığı yapmaktadırlar ama hacca geldikleri bu kez paçalarından dökülen gamalı haç'lar da önemli olsa gerekir.

Sonra örneğin, Sayın Korutürk, şu geçenlerde gazetelerde çıkan Rahmi Koç'la ilgili haber konusunda "Metin sen ne düşünürsün" diye sormaz mı?

Biliyorsunuz, Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Koç, Amerika'da yayınlanan "Leaders" dergisinde yayınlanan yazısında şöyle diyordu:

"Biz Türkler, doğru bir hükümeti, doğru bir liderliği işbaşına getirerek, gerekli iç, dış ve ekonomik politika dönüşümlerini gerçekleştirerek üzerimize düşeni yapacağız..."

Rahmi Koç kimle, kimlerle yapacaktır bu "dönüşümleri?..." Şöyle diyordu aynı yazısında Koçoğlukoç:

"Ticaret ortaklarımızla, batılı dost ve müttefiklerimizle!..."

Ben devlet başkanı olsam sorardım: "Metin, bildiğim kadarıyla sen de aynı yolda bazı faaliyetler gösterdin, gösteriyorsun. Bu formül senin geniş tabanlı formülün mü?..."

Şöyle zaman "Biz politika ile uğraşmayız" palavrası sıkın Koçoğlukoç'ların "doğru bir hükümeti işbaşına getirmek için" ticaret ortaklarıyla, batılı dost ve müttefikleriyle kurdukları ilişkileri sormak, öğrenmek ilginç olsa gerektir.

Soracağı şahıs yalnızca "geniş tabanlı" hükümetler oluşumuyla değil belki de; geniş çaplı hükümet işbaşına getirme metodlarıyla ünlü istihbarat kaynaklarıyla da ilgilidir... Öte yandan, Türkiye'de yeni bir hükümet arama hazırlıkları varsa bunun her türlü-sünden Cumhurbaşkanı'nın haberi ve bilgisi olmak gerekmez mi?

Daha geçenlerde Ankara-İstanbul kara yolu üzerinde bir depoda piyasaya karaborsadan sürülmek üzere yakalanan ve daha sonra sahib-i hakikisi anlaşılınca hakkında kovuşturma yapılamayan dayanıklı tüketim malı stokculuğunun dayandığı "hür teşebbüs" ruhunun, kökü dışarıda ortaklarıyla birlikte "Türkiye'ye yeni bir liderlik kadrosu" arama serüveninden Cumhurbaşkanı Sayın Korutürk'ün haberi olması gerekmez mi?

Sayın Cumhurbaşkanı şuna veya buna sorar, ya da sormaz.

Ama kamuoyu soruyor.

Örneğin Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili davanın bir duruşmasının, bir NATO komutanı tarafından izlendiği haber veriliyor. İlginç değil midir? NATO komutanının duyduğu bu derin hassasiyeti kamuoyu da duymak istemez mi?

Peki niçin bilinmez, yazılmaz, duyulmaz bunlar?...

Ne şekil ve yönde geliştiğini bilmediğimiz Kahramanmaraş olayları davası!..

Gizli duruşmalarda görülen Beyazıt meydanındaki bomba olayı davası!..

7 TİP üyesinin bir gecede boğazlanması olayı!

Abdi İpekçi'nin "iptali" olayı! Ve niceleri!..

Bunca cinayet, bunca kan, bunca vahşet! Bu kanlı tabloyu bir armonide birleştiren ve örten güç ve karanlık nedir? Karanlığın bir sistematiği, bir kurgusu, hedefi vardır.

Bu karanlık, MHP damgalı cinayet şebekeleri ile birlikte, Amerikan dergisi sayfalarında Türkiye'ye "yeni bir liderlik kadrosu" arayanlar ve onların kendi deyimleriyle "ticaret ortakları, batılı dost ve müttefikleri" dir.

Siz bakmayın, sermaye rotatiflerinin hergün yalan, dolan, hesap ve plan kusan mürekkeplerine.

Dava karanlığın yayınlanmasındır.

Tüm ilerici, yurtsever, demokratik güçler elele davacı, Doğan Öz'ler savcısıdır bu davanın...

FERHAT GÜN

Faruk Erşan

Efraim Ezgin

Salih Gevençi

Hürkan Gürses

Osman Nuri Uzunlar

gerçekler bütünüyle açığa çıkarılmalıdır"

lanın idari işlemlerle yapılmaması, da
yor.

ıyla ilgili yapılan açıklamaları, 7 arka-
kan katledilmesinin, kesinlikle bir biley-
er olayı olmadığını kanıtlamaktadır.
sına hazırlanan iddianame, katliamın,
"denen faşist ideolojide doğrultusunda"
le geçirmeyi amaçlayan hareketin
ör örgütlerine planlanıp uygulandığı
lanmaktadır.

"Ülkücü", "milliyetçi-toplumcu" ideolojisi
sında örgütlenmiş politik odanın
olduğu artık çok iyi bilinmektedir ve
şahısın katillerinin ortaya çıkmasıyla
k bir kez daha yakayı ele vermiziştir. Bu
başlatılmadan, MHP ve yan kuruluşları
madan, Bahçelievler katliamının hesabı
kadar sorulmuş olmayacaktır.

"Katliama ilgili açığa çıkarılmasa gereken
gerçekler de henüz tamamlanmamıştır.

"Katliamın aranan faillerinden ikisinin
kimliğinin saptanamadığı bildirilmektedir. Bu
iki kişinin, bir bölümü tarafta kalan bütün
terör olaylarında olduğu gibi, faşist cinayet
maçlarıyla akl örgüt aramızda bağlantısı
kurun 'kilit adam'lar olması ihtimali üzerinde
durulmakta mıdır?

"İkincisi, katliamı gerçekleştirenlerin şef-
lerine 'reis' demelerinden de anlaşıldığı gibi,
OOD ve OGD'nin illegal örgütlenmesinin te-
meini oluşturduğu son günlerde katliamlar
ortaya çıkan 'oba' adlı hücrelerin Bahçeliev-
ler katliamında da ortaya çıkması arasında pe-
neliklik kurulmuş mudur?

"Üçüncüsü, katliamın bomba imalathanesi
ve cephanelik hüsnce getirildiği kanıtlanan,
daha sonra MİSK Kültür Merkezi haline getir-

len bina ile MHP Genel Merkezi ve MHP
Gençlik Kolları'nın sadece 500 metre ötesinde
gerçekleşmiş olması da soruşturmayı dahil e-
dilmiş midir? Katliam gecesi tanıkların si-
minün belirttiği gibi, 8 Ekim günü tüm Bahçeliev-
lier'in MHP'li 'kolluk çabucukları' tarafından
tam bir gözetim altına alınmasıyla 7 arkadaşımızın
katli aramızdaki bağlantı kurulmuş mu-
dur?

"Sadece birkaçını uraladığımız bu sorula-
rı aydınlatılmasa, 7 Partili arkadaşlarımız bun-
harca katledilmesini planlayıp gerçekleştiren
asl terör odağının ortaya çıkarılmasını sağla-
yacaktır. Ve Partimizin, tüm demokratik güçlere
ve emekçi kitlelerin örgütlü birleşik güce
ne dayanarak, 7 yiğit arkadaşımızla birlikte
bağımsızlık, demokrasisi, sosyalizmi mücadelenin
tüm genitlerini hesabını, faşist terörün bu
odaklarından sormayı bilecektir."

X Faruk
İsmail - Fire (Kırmızı ka-
lemle)

Orhan - Sakar
X Hürkan
yazıldığı, (D/74) bunun Salih
Gevençe tarafından şaka amacıyla
önceden yazıldığı (D/114) ancak
kırmızı kalemle Heveleri ve
işaretleri kimin yaptığının saptanmadığı,

"Anlaşılmıştır.

"Olayı takiben Kurtuluş Ga-
zetesinde yer alan, sanıkların tanı-
nımıyla ilgili haber üzerine, (D/88)
Muhlis Koyuncu'nun olayla ilgili
saptanamamış, (D-165) bahse konu
gazetede Ümit isiminde
nında verilmesi nedeniyle, ismi
saptanan Ümit Özmez (D/284) ve
Ümit Durak (D/167) bulunmadıkları
gibi olaya karıştıkları ve katıldıkları
yolunda hiçbir kanıt elde edilememiştir.

"Soruşturma sırasında gelen
imzasız suçlama mektuplarından
(D/92-2,92-5,92-7, 168, 169) isimleri
geçen kişiler yönünden araştırma
yapılmış ise de, olayla ilgili oldukları
yolunda olumlu hiçbir yanıt alınmamıştır.
(D/298).

"Maktul Serdar Alten'in bildirdiği
(D/112) ve olayda kullanılan
söylediği 34 PD ile başlayan metalik
mavi renkli Nova marka araçla ilgili olarak
yazılan yazıya İstanbul Trafik Şube
Müdürüğüne verilen yazıda (D/293)
belirtilen aracın şehir ve harf koduna
göre bulunmadığı bildirildiğinden, plaka-
nın sahte veya maktulce yanlış verilmiş
olabileceği sonucuna varılmıştır.

"Olay yerinde görevlerince, isimleri
sonradan saptanan Osman Nuri Uzunlar,
Latif Can, Efraim Ezgin ve Hürkan Gürses'in
elleri bağlı ve ölü, Serdar Alten'in
in ise başsız ve ağır yaralı olarak
bulundukları, ayrıca içeride hafif eter
koku süttürme saptanmış ve boş kovanlar-
çekirdekler ile eter şişesinin ele
geçtiği (D/96) yapılan ballistik
incelemede (D/161) olayda iki silah
kullanıldığı, ancak diğer olaylarla
ilgili kurulamadığı, (D/340-342) kişilerin
öleden önce etlerle bayılmışı
bilinmediğinin ilmen saptanma-

sının olanaksız olduğu, (D/356) Salih
Gevençi ve Faruk Erşan Eskişehir yolu
üzerinde ölü olarak bulundukları,
ağır yaralı olarak Hacettepe Tıp Fakültesi
Asistanı'na kaldırılan Serdar Alten'in
17.10.1978 günü saat 11.30'da öldüğü,
(D98-B).

"17.10.1978 otopsi incelemesinde,
Serdar Alten'in mide ve barsakları delen
kurşunun yarattığı peritonitten (D-10-11),
9.10.1978 tarihli otopsi tutanaklarında
Hürkan Gürses'in ateşli silah mermisiyle
kalp ve böbrek delinmesi sonucu iç kana-
ma ve yaralanma şoku, (D/22) Efraim Ezgin'in
kafa tası kırıkları ve beyin harabiyeti
(D/25), kimliği sonradan saptanan Osman
Nuri Uzunlar'ın asfiksisi, dolaşım ve solunum
yetersizliği (D/31), Latif Can'ın (D/65)
ateşli silahla yaralanma sonucu akciğer
harabiyeti kanaama ve şok (D/38),
10.10.1978 günlü otopsi tutanaklarından
kimlikleri yine sonradan saptanan Faruk
Erşan'ın (D/47) ateşli silahla beyin harabi-
yeti sonucu (D/54), Salih Gevençi'nin ise
(D/47) ateşli silahla kafatası kırığı ve beyin
harabiyeti (D/58) sonucu öldükleri
saptanmış ve Osman Nuri Uzunlar'ın boğazında
bulunan iki adet mavi bez, Serdar Alten disün-
da diğerlerinin bağlanmalarında kullanılan
altı kısa kordon emanete alınmıştır (D/16).
Maktul Serdar Alten (D/112) olay
gecesi Televizyon'da Vakıf dizisini izle-
mekte oldukları bir sırada sanıkların içeriye
girdiklerini söylemiş ve sanıklardan İbra-
him Çiftçi'de (D/185) bunu doğrular tarzda
beyanda bulunduğu durum, Televizyon
Daire Başkanlığı'ndan sorulduğunda
12.7.1979 tarihli yanıtın Nuri Uzunlar'ın
saat 22.16'da başladığı ve 23.08'de son
bulduğu anlaşılmıştır.

"Serdar Alten (D/100-101-112-113)
ölümünden önce hastahane de ve birbirini
tamamlayıp doğrulan ifadele-
rinde:

"Olay gecesi Bahçelievler'deki
evden Latif Can, Salih Gevençi,
Efraim Ezgin ve Hacettepe Üniversitesi'nde
okuyan Salih'e

Efraim'in arkadaşları Osman Nuri
Uzunlar ve bir aralık dışarıya çıkıp
dönen Hürkan Gürses ile birlikte
Vakıf dizisini izledikleri sırada,
birinde uzun otomatik silah,
diğerlerinde normal tabanca olan
dört kişinin içeriye girdiklerini,
ellerini kaldırtıp yere yatar-
malarını istediklerini, "Böyle
devrimcilik mi olur, silah bile
almamışlar" diyerek küfür ettik-
lerini, içeridekilerin kollarını ar-
kadan bağlayıp eter koklattakla-
rını, güçlerini birinin sarışın
uzun boylu, ikincisinin esmer
kısa kafalı, orta boylu, kısa saçlı,
üçüncüsünün 16-18 yaşlarında
genç kıvrık saçlı olduğunu,
dördüncüyü hatırlayamadığım,
evde kısa bir sorgudan sonra ken-
disini dışarıya çıkarıp plakası
34-PD ile başlayan metalik mavi
renkli Nova marka bir aracı yanına
götürdüklerini, arabada buluna-
nan esmer orta boylu kıvrık saçlı
22-21 yaşlarında atletik yapılı
kendisine reis diye hitap ettik-
leri kişinin geri götürmelerini
söyleyince, bir sekten boylu
sarışın uzun saçlı çukur yanaklı,
aşağı doğru sarık biyıklı olanla
tamamını yapamadığı diğer kişi-
nin kollarından tutarak eve geri
götürdüklerini ve evde Latif, Efraim
ve Hürkan'ın elleri arkalarından
bağlı olduğu halde çok sayıda
ateş ettiklerini, ateş eden
16-17 yaşlarında kıvrık saçlı
tiyüzsüz, göz kapakları şişkin
tam esmer ve uzunca boylu, di-
ğer odadakininki ise düz kısa
saçlı, kafa kemikleri çıkık 20-21
yaşlarında esmer kişi olduğunu,
bu sırada Salih Gevençi'nin evde
bulunmadığını, uzun boylu sarışın
kişinin, evde bulunan Faruk Erşan'ın
ağabeyisi ile yengesinin resmine bakarak
bu yakışıklı karakterde elimizde demesinden
Faruk Erşan'ın da yakından
görülmüş olduğunu anladığını söylemiştir.

"Halat tutuklu bulunan sanıklardan İbrahim Çiftçi'nin 1,84 boyunda,
74 kg. ağırlığında, siyah saçlı,
siyah saçlı, siyah gözlü, buğday tenli,
alın ve gözler basık, elmacık kemikleri
belirgin, Mehmet Kundakçı'nın 1,79 boyunda
71 kg. ağırlığında, siyah saçlı
koyu kahverengi gözlü, açık buğday
tenli, sol gözü hafif dışı ka-
yık, Ahmet Erçüment Gedikli'

nin 1,87 boyunda, 75 kg. ağırlığında,
kumral, mavi gözlü, beyaz tenli
ve kulak memeleri yapışık, Abidin Şahlner'in 1,73
boyunda, 71 kg. koyu kumral yanları
tek tük beyaz saçlı, koyu kahverengi
gözlü, beyaz tenli, Ömer Yavuz Hacı-
ömeroğlu'nun 1,78 boyunda, 68 kg. kızıl
kahverengi saçlı, kahverengi gözlü,
beyaz tenli, İri uzun burunlu, iri gözlü,
iki kaşının ortasında fındık büyüklüğünde
yağ bezesi mevcut, Duran Demirkıran'ın
1,64 boyunda, 58 kg. koyu kumral saçlı,
ela gözlü, açık buğday tenli,
fizik tanımlarda oldukları anlaşılmıştır.

"23 Aralık 1978 günü yer gösterme
tutanığında (D/179) İbrahim Çiftçi'nin
olayın geçtiği konuta kabulüne uygun ev
ve iç düzeni ile evde bulunan eşyalarla
ilgili, yine Duran Demirkıran'a ait
23 Aralık 1978 tarihli yer gösterme
tutanığında (D/142) olay sırasında
kendilerinin ve diğer sanıkların
buldukları yerlerde, olayla kullanılan
araçların konumlarıyla ilgili birbirini
ve önceki kabulleri doğrulayıp
tamamlar tarzda beyan ve işaretle-
rilerde buldukları saptanmıştır.

"Olay tarihi olan 9.10.1978 tarihinde
yaklaşık 15 gün kadar önce sanıklardan
Mahmut Korkmaz, Ahmet Erçüment
Gedikli, Ömer Özcan Halkukırcı ve
Duran Demirkıran'ın Dadaş Kahvesin-
de buluştuğlarında, Mahmut Korkmaz'ın
Özcan ve Demirkıran'a görev vereceklerini
söyleyene evine çağırıldığı, Bünyamin
Adanalı, Kırcı, Özcan ve Demirkıran'ın
buluşup konuştukları, Özcan, Kırcı ve
Demirkıran'ı bekledikleri bu arada Kırcı'nın
dışarıya çıkararak Özcan'a birisini
gösterip girdiği apartmanı öğren-
mesini istediği, Özcan'ın gösterilen
kişiyi takip edip konutunu öğrendiği,
daha sonra Özcan'la Demirkıran'ın
Dadaş Kahvesine gidecek Kırcı ile oturmakta
olan Gedikli'ye adresi bildirdikleri,
Gedikli'nin ivi tesbit eden demesi üzerine
Özcan ve Demirkıran'ın Bahçelievlerde
konutunun saptanması istenilen kişiyi
hekleyleyip görmeleri üzerine izleyerek
aynı eve girdiğini söyleyip, 7.10.1979
günü Dadaş Kahvesinde Gedikli'ye rapor
ettikleri, o günlerde İbrahim Çiftçi'nin
sanıklardan Kadir Temir'den sağla-
dığı eteri Bahçelievlerde Gedikli'ye
verdiği, Gedikli'nin yukarıda adları
geçen sanıkların yarın öğleden sonra
gelin demesi nedeniyle ertesi günü
buluştuğlarında Gedikli ve Özcan'ın
birlikte evi gördükleri Özcan ve Demirkıran'ın
bu arada kahvede kaldıkları, saat
17.00 aralarında Çiftçi'nin Şahiner'in
evine gittiği saat 19. sıralarında kahveye
gelen Gedikli'nin takriben 21.00'de
Korkmaz'ın kahveye girecek hadi
diyoruz demesi üzerine Gedikli ve
Korkmaz'ın dışarıda bekleyen büyük
bir aracı şoför mahalline binerek saat
22.00 sıralarında Şahiner'in evine
geldikleri, evde bulunanlardan Ömer
Yavuz Hacıömeroğlu ve Çiftçi'nin aracın
arkasına bindikleri, Şahiner'le Kundakçı'nın
yürüyerek gittikleri, aracı kimliği
saptanamayan esmer kalın biyıklı
birisinin kullandığı, aracı önceden
bellirlenen maktullere ait konutun önünde
durduğu, Gedikli'nin Özcan ve Demirkıran'ın
evin yanlarına yerleştiği bu sırada
Renault marka koyu renk bir taşıta
aracın daha gelerek yolun kenarında
durduğu, içinden birisi Ünal Osman-
ağaoğlu olan üç kişilinin indikleri,
saat 23.00'a doğru büyük arabadan
İnen Gedikli'nin 14'lük büyük, Çiftçi'nin
ise yerli yapımı silahlarla diğer araçtan

inen ve kimlikleri saptanamayan biri
büyük kafalı esmer uzunca boylu
diğeri ise uzun boylu esmer biyıklı
kişilerin birlikte eve geldikleri, içeride
bulunanların silah tehdidi ve sonradan
ektiliz hale getirip ellerini arkadan
telle bağladıkları, saat 24.00 arala-
rında dışarıya çıkan Gedikli'nin
dışarıya kolladıktan sonra eve
döndüğü, saat 01.00 aralarında Korkmaz'la
Gedikli'nin Serdar Alten'li kollarından
tutarak büyük arabaya geçen ve büyük
retil olarak tanımlanan Altan'ın de
tanınma uygun Abdullah Çatlının yanına
getirip gösterdikleri ve sonradan eve
geri götürdükleri, Osman Nuri Uzunlar'ın
mutfakta, Efraim Ezgin ve Latif Can'ın
odada somya üzerinde, Hürkan Gürses'in
yerde yuzyükö tabancayla vurularak
öldürüldükleri, Altan'ın öldürülme
amacıyla aynı odada surlu istiyi yatar
ve başız durumda vurulduğu, sonradan
tüm sanıkların olay yerini terkettikleri diğ-
eri iki maktulün ise Eskişehir yolunda
ölü olarak buldukları, maktullerden
sadece Uzunlar'ın dolaşım ve solunum
yetersizliği sonucu öldüğü anlaşılmış
bulunmaktadır.

"Ülkücü görüşü paylaşan ve Anayasa
ilkelere ile yasa yasaları yok sayan
sanıkların, görüşlerini paylaşmayan
tanındıkları ancak siyasal düşüncelerinin
bildikleri Türkiye İşçi Partisi üyesi olan
kişileri bir tepki olarak yaygınlaşan ve
arzuladıkları şiddet eylemlerine çekmek
ve bu hareketleri başında kamu oyunda
ve sol görüşte olanlarla doğuracak tepki-
le ülkemizi olduğundan daha yaygın
bir anarşi içinde göstermeye yönelik
olumsuz davranışları, bu amaçlarının
gözü güle ve terör odakları kurarak
devletin düzenine ve varlığına karşı halkı
silahlandırarak birbirlerini kırmak, bu
amaçla bir partinin üyesi ve sempatiçin
olanakla öte hiçbir kusur ve eylemleri
bulunmayan 7 kişinin acımasızca öldürülme-
leri, aralarında iş bölümü yaparak
timler halinde görevlerini yaptırap
planlı bir şekilde tüm yurttaşları
huzursuzluk, karamsarlık, ve güvensiz-
liğe itecek biçimde toplumun birlik ve
beraberliğini bozacak davranışları, kendi
görüşünü paylaşımayan kişileri düşman
sayacak kadar kin ve hinçla hareketleri,
amaçlarının yasal düzeni ve haklarını
kullanılmasını, kolli kuvvetlerini güveni-
lemez inanç ve görüşünü yerleştirip.
bunun yarattığı karamsar ve olumsuz
anarşik ortam içinde görev ve otorite
yokluğundan yararlanarak Anayasa
dizini ortadan kaldırması yönelik amaç-
ları uğruna hiç tanımadıkları bu kişilere
yönelik eylem gerçekleştirerek demokratik
hukuk devletine karşı işlenen cebir ve
şiddet dayalı saldırı niteliğindedir.

"Gıyaben tutuklanmalarına karar verilen
ve bütün aramalara rağmen ele
geçmeyen sanıklar Halkukırcı, Mahmut
Korkmaz ve Bünyamin Adanalı ile, soru-
şturma kendisini de kapsayacak tarzda
genişletilmiş bulunan Abdullah Çatlın
bugüne değin yakalanamamış bulduklarından,
ilgili belgelerin benzer kıyılılarak
dosyaya bu sanıklar yönünden tefrikine
karar verilmiştir.

"Sanıkların amaçları için örgütlenerek
eylemlere girişmeleri ve 7 kişinin
ölümüyle sonuçlanan hareketleri tüm
ulusun yüzünden yüklenen hükümete
aleyhine silahlanarak öldürme suçunu
oluşturduğundan, TCK'nun 149/2
uyarınca cezalandırılmaları ve
duruşmalarının Ankara Sıkıyönetim
Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde
yapılmaması talep ve iddia olunur.
30.7.1979."

Büyük saldırı için hazırlık

MESS işkolunda sı kı yönetimi istedi

lemekten vazgeçtiklerini kamuoyuna ve DİSK tabanına açıklamaları idi. Bunlara ve diğer konulara ilişkin olarak ortak açıklamada "ayrıntılı yanıtlarımızı daha ilerde açıklamayı uygun bulmaktayız" denilmektedir. Ancak yanıt verilen ve verilmeyenlere bakıldığında konunun nerye getirilmek istendiğinin kestirilmesi için kahin olmaya gerek yok.

Söz konusu ortak açıklamada "bazı kardeş sendikaların DİSK'teki bunalımın çözümü doğrultusunda başlattıkları girişimler" den söz etmektedir. Anlaşılan bazı sendikalar aracılığıyla uzlaşma zemininin somutlanmasına çalışılmaktadır. Bu uzlaşma zemininin de, söz konusu üç sendikaların "Tek tip demokratik tüzük" u kabul etmesi, buna karşılığında DİSK'in olağanüstü genel kurulunu toplayıp ihraçları kaldırması ve seçim yapıp yönetimini yenilemesidir. Böylece DİSK yönetiminin dayatması sonucu bu üç sendika tüzüklerini demokratikleştirmiş olacaktı, bu üç sendikanın dayatması sonucu DİSK'te ihraç kaldırılıp, yönetimini yenilemiş olacaktı.

DİSK yönetiminin veya söz konusu üç sendika yönetiminin bu formülasyona ne diyeceğini önümüzdeki günlerde göreceğiz. Uzlaşmanın sağlanması olumlu bir gelişmedir. Ancak bu şekilde eksiktir. Bu zeminde yapılacak bir uzlaşma ile söz konusu üç sendikadan DİSK'in tek tip tüzüğüne göre organlarını yeniden oluşturmaları ve kendi içlerindeki ihraç ve tasfiyelerin kaldırılması gündem dışı kalmış olacaktır.

Bugünkü verili koşullarda, ilerici sendikal hareket içindeki birliğin pekişmesi ve güçlenmesi için nasıl ki DİSK'in bu üç sendika hakkında vermiş olduğu ihraç kararlarının kaldırılması gerekiyorsa, bu üç sendikadan da (özellikle Maden-İş'in) kendi içindeki ihraçları, tasfiyeleri kaldırmada da o derece gereklidir.

İlerici sendikal hareketin merkezini güçlendirilmesi, etkinleştirilmesi için nasıl ki yönetimin yeniden oluşturulması gerekiyorsa, bu üç sendikadan da (özellikle Maden-İş'in) demokratik bir tüzüğe göre organlarını yeniden oluşturması gerekiyor.

Bu nedenle uzlaşma zemininin oluşturulmasında bu iki konuya mutlaka dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde beklenen sonuç elde edilememiş olacaktır. Ayrıca DİSK Genel Başkanının ileri sürdüğü, ancak ortak açıklamada olumsuz yanıt verilen şartların da yaşama geçmesinin yolu, bu iki konunun uzlaşma zemininde gündeme alınmasına bağlıdır.

Son olarak söylenecek, Maden-İş, Banksen ve Baysen üyesi işçilerin DİSK Genel Başkanının açıklamalarına kulak vermeleri ve desteklemeleri, DİSK'e bağlı 14 sendikadan ortak açıklaması ile de Başürk'ün açıklamalarının desteklenmesi, uluslararası ilişkiler ve bilimsel sosyalistlerin aktif çabaları sonucu, geçtiğimiz hafta içinde ilerici sendikal hareket için oldukça olumlu nitelenebilecek gelişmeler olmuştur.

Ne var ki işçilerin, DİSK'e bağlı sendika yöneticilerinin bu çabaları söz konusu sendika yöneticilerini rahatsız etmiştir. Bilimsel sosyalistlerin çabalarını "fırsatçılık olarak nitelendirmişlerdir. Anlaşılan hesaplarının tersine adım atmak zorunda kalmışlardır. Veya "fırsatçılara" fırsat vermek için olumlu saydığımız adımları atmışlardır.

Hiç önemli değil. Daha önce de söylemiştik. Bilimsel sosyalistlerin sendika içi demokrasinin tüm gereklerini sağlamasından kaybedecekleri hiçbir şey yoktur ama daha ilerici sendikal hareketin birliği olmak üzere kazanacakları çok şey vardır.

DİSK üyesi 14 Sendika:

"SORUMLU DAVRANIŞ
GÖSTERİLİRSE,
DİSK ONUR KURULU
KARARLARININ
GÖZDEN GEÇİRİLMESİ İÇİN
GİRİŞİMDE BULUNULACAK"

DİSK'e bağlı 14 sendika, DİSK'den geçici olarak ihraç edilen Maden-İş, Bank-Sen ve Baysen sendikalarının Onur Kurulu kararlarını kamuoyu önünde tartışarak DİSK'i yıpratma girişimlerine karşı, DİSK Genel Başkanı Abdullah Başürk'ün yaptığı açıklamayı desteklediklerini ve DİSK'in birliğini sağlamaya, gerekirse aynı sendikaların üyeliklerinin geri iade edilmesi için yardımcı olmaya hazır olduklarını açıkladılar. Tek Ges-İş, Genel-İş, DİSK 1. Bölge Temsilciliği, TİS, Oleyiş, Sosyal-İş, Devrimci Sağlık-İş, Keramik-İş, Devrimci Yapı-İş, ASIS, Türk-İş, Yeraltı Maden-İş, Gıda-İş, Limter-İş Sendikalarının sendikal birliği titizlikle korumayı amaçlayan açıklamalarında şu görüşlere yer veriliyor.

"Aşağıda imzaları bulunan DİSK üyesi sendikalar olarak, DİSK Genel Başkanı Abdullah Başürk'ün sendikal birlik ve geçici olarak üyelikten ihraç edilen T. Maden-İş, Bank-Sen ve Baysen Sendikalarına ilişkin olarak yayınladığı bildiriye desteklediğimizi tüm DİSK üyesi işçilere ve kamuoyuna açıklarız.

"Türkiye toplumsal-ekonomik açıdan son yılların en bunalımlı dönemini yaşamaktadır. Hayat pahalılığı, işsizlik artmakta, faşist cinayetler sürmektedir. Son faşist saldırılar ve bunlara ilişkin resmî açıklamalar faşist eylemlerin MHP'ce desteklendiğini ve bu partinin kapatılmasının Türkiye halkına karşı bir sorumluluk olduğunu açıkça gözler önüne sermiştir.

"İçinde bulunduğumuz koşullar devrinci sendikal birliği gündemimizin birinci maddesi haline getirmiştir. Burjuvazinin saldırılarının arttığı, emperyalizm ve tekelci sermayece desteklenen faşistlerin cinayetlerinin yoğunlaştığı

Turgut Özal Sukan'a böyle yakınıyor.

Metal işkolunda 1 Eylül'de başlayacak ve yaklaşık 25 bin işçiyi kapsayacak olan toplu sözleşme görüşmeleri yaklaşıkça, MESS'in saldırganlığı daha da kızışıyor. Geçtiğimiz yıl Maden-İş Sendikası ve MESS arasında yapılan grup sözleşmesini bu yıl da sürdürmekte kararlı davranmak isteyen ve toplu sözleşmeyi daha da geri bir düzeye tutmaya çalışan MESS, silahlı kendi eline almak ve kendisi kullanmak için bazı girişimlerde bulunuyor. Özellikle, kıdem tazminatının gün sayısının artırılması, ücret artışı ve iş güvencesi konularında odaklaşacağı bilinen görüşmeler, şimdi den kısıtlı almayacağı için işverenleri, MESS'in merkezi kararlarından ayrı, tek başına toplu sözleşme yapan işverenleri geçtiğimiz yıl olduğu gibi, kendine özgü yöntemlerle "cezalandıracağını" açıkladılar...

şu günlerde işçi sınıfının sendikal birliğini korumak ve güçlendirmek en başta gelen görevimizdir.

"DİSK Onur Kurulu geçtiğimiz Şubat ayında aldığı kararla 4 sendikayı DİSK ilkelere aykırı davrandıkları ve disiplinsizlik yaptıkları gerekçesiyle geçici olarak üyelikten uzaklaştırmıştır. Bu sendikalardan Yeraltı-Maden-İş, geçici süreyi otumlu davranarak geçirmiş ve yeniden DİSK üyeliğini kazanmıştır.

"DİSK Onur Kurulu kararının tartışılacağı tek yer DİSK Genel Kurulu'dur. DİSK Onur Kurulu kararını kamuoyu önünde tartışmak ve bu kararlardan yola çıkarak DİSK'e ve işçi sınıfının sendikal birliğini karşı kararlara girilmek yalnızca burjuvaziye ve gerici güçlere güç kazandıracaktır.

"DİSK Genel Başkanının 17.7.1979 tarihinde konuya ilişkin olarak yaptığı açıklamayı benimsediğimizi kamuoyuna açıklıyoruz. DİSK'ten geçici olarak ihraç edilen sendikaların yöneticileri DİSK Onur Kurulu kararlarının tartışılacağı tek yerin DİSK Genel Kurulu olduğunu bir anattükü emri olarak kabul etmeli ve DİSK karar organlarına onaylanan Demokratik Tek Tip Tüzüğü hayata geçirmeyi acil bir görev olarak üstlenip demokrasi mücadelesine yeni huyutlar kazandırmalıdır.

"Aksi bir tavır bu sendikaların yöneticilerine işçi sınıfının sendikal birliği açısından tarihsel bir sorumluluk yükleyecektir.

"DİSK'ten geçici olarak ihraç edilen sendikaların yöneticilerinin tarihsel sorumluluklarının bilincinde olarak DİSK Genel Başkanının açıklamasında yer alan hususları dikkate alarak davranmaları gerektiğini belirtir. İşçi sınıfının birliğinden yana olduklarını söyleyenlerin başka davranış yolları aramaları halinde işçi sınıfına mahkum edileceklerini vurgularız.

"Bu sendikaların yöneticilerinin sorumluluklarını durduğunda, DİSK karar organlarının da DİSK Onur Kurulu kararlarının gözden geçirilmesi için gerekli girişimlerde bulunacaklarını umduğumuzu ve aşağıda imzaları olan bizler de bu yönde girişimlerde bulunacağımızı açıklarız."

MESS Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Özal, bir süre önce Maden-İş ile toplu sözleşme yapan Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş., Atlas Copco Makinaları İmalat A.Ş. ve Estaş Ev Cihazları San. ve Tic. A.Ş. işverenlerini "ölçüsüz, sorumsuz ve kötü örnek" olarak nitelendirerek, toplu sözleşmelerde 25 bin metal işçinin pazarlık gücünün kırılması için, Devlet Bakanı Faruk Sükan ve diğer işveren örgütleri temsilcileri İhsan Narin, Mehmet Yazır, Nurullah Cezgin, Nuh Kuşçulu, Feyyaz Berker ve Yılmaz Adıgüzel'e yazılar yazdı ve bu konuda işverenlere yardımcı olunmasını istedi. Turgut Özal, MESS'e bağlı işverenlere yazdığı bir başka yazıyla da, adları geçen işverenlerin "bölücü" durumuna düşmelerini tehdit ettiği bir tıslupla duyurdu.

Turgut Özal'ın Faruk Sükan'a yazdığı ve kamuoyundan gizli tutulan yazıda, "hızla artan enflasyonun yıkıcı etkileri altında" bulunduğu şu günlerde, "işçi kuruluşlarının ülkemiz gerçeklerine uygun davranmalarını" sağlamak gerektiğinden söz edilerek, şunlar deniyor: "İşkolumuzda büyük mücadelelerden sonra kurmuş olduğumuz bu dengeye rağmen, Sendikamızın üyesi olmayan işkolumuz işverenlerinden Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş., Atlas Copco Makinaları İmalat A.Ş. ve Estaş Ev Cihazları San. ve Tic. A.Ş.'nin peşi peşine imza ettiklerini duyduğumuz toplu iş sözleşmelerinde saat ücretlerine verdikleri zamların 25,00 - 28,50 liraya sıçradığını öğrenmiş bulunuyoruz.

"Ayrıca verilmekte olan ikramiyelerin sayısı sabit kalsa bile, ikramiye miktarları, kendiliğinden, saat ücretlerine verilen zamlar oranında artacağı halde, bu işyerlerinde ödennekte olan yılda dört maaş ikramiye sayısı, yılda 6-7 maaşa sıçratılmıştır.

"Bunun gibi, kıdem tazminatlarının seviyesi her yıl için 45 gün, diğer sosyal yardımlarda ve yasal ödemelerde de ölçüsüz ve anormal artışlar yapılmıştır.

"Her yıl iki ay önce tesbit edilen yasal asgari ücret saatte 22.50'lire olmasına ve ülkemizde milyonlarca işsiz iş aramasına rağmen, iş sahibi ve çalışmakta olan işçilerin mevcut saat ücretlerine, her yıl için, yasal asgari ücretine dahi üstünde verilmiş olan bu ağır zamların; 27 yıllık hizmetten sonra, devletin en üst kademesinden emekli olan bir

Başbakan 300 bin lira civarında ikramiye aldığı, 8 - 10 yıl kıdemli bir kimseye 500 bin lira civarında kıdem tazminatı verilmesini gerektiren ve faturaları nasıl yansıtıldığını bilemezlikten, ülkemizi nereye getirdiğini görmemezlikten gelemeziz..."

Turgut Özal, aralı geçen üç işyerinin imzaladığı toplu sözleşmelerden huzursuzluğunu bu şekilde dile getirirken, "hür ve demokratik batı ülkelerinde normal zamanlarda dahi uygulanan" tedbirlerin vakit geçirilmeden alınmasını istiyor.

MESS'in kamuoyuna açıklanmayan bir girişimi 25 bin metal işçisine açık bir saldırı niteliğindedir. Tekelci büyük burjuvazinin bu saldırısı, görüşmelerin yaklaşıtı şu günlerde, boşa çıkartılmı, tersine çevrilmek zorundadır. MESS'in bu gizli kapaklı planlarını ortaya çıkartmak ve metal işçilerinin tekelci büyük burjuvazinin en saldırgan örgütü MESS'in hevesini kursağında bırakacak bir kararlıkla toplu sözleşmelerde yer almasını sağlamak zorundadır.

Asya-Afrika halkları barış istiyor

Asya-Afrika Halkları Dayanışma Örgütü'nün uluslararası toplantısı Lefkoşe'de yapıldı. Toplantıda detanın geliştirilmesi, karşılıklı güven ve eşitlik ortamının daha ileri boyutlara götürülmesi, uluslararası çapta siyonizmin emperyalizmin geriletilmesi v askeri paktların ortadan kaldırılması konuları başlıca tartışılan konular oldu.

Toplantıya katılan ülkelerin temsilcileri SALT II anlaşmasının imzalanması için harcadığı çabalar dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin kutlanmasına karar verdi. Öte yandan Asya-Afrika Halkları Dayanışma Örgütü Genel Sekreteri Nuri Abdul Rezzak yaptığı konuşmada tüm olumlu gelişmelere karşın emperyalist güçlerin yeni saldırı planları içinde olduğunu belirtti. ABD'nin Afrika ülkelerini NATO'laştırma çabalarını ve Ortadoğu için yeni bir vurucu güç örgütlemeye çalışmasını da buna örnek olarak gösterdi.

Lefkoşe toplantısına katılanlar Eylül ayında Havana'da toplanacak olan bağıltısız ülkeler toplantısına da bir mesaj gönderilmesine karar verdiler. Mesajda, yapılacak zirvenin halkların emperyalizme ve sömürgeçiliğe karşı verdikleri mücadeleye ve sosyal ve ekonomik gelişmelerine büyük katkılarda bulunacağına değinildi. Ayrıca bildiride, Vietnam halkına saldırıan Çin yöneticileri protesto edilerek yeni Kamboçya'nın dünya barışına büyük katkılarda bulunacağına inanıldığı belirtildi.

Luis Carlos Prestes

Brezilya'da "parlamentar de-korlu faşizm" olarak nitelenen politik rejim, son yıllarda özellikle kitle eylemlerinin yükselmesi ve parlamentar kurumlar-da gerici rejimin denetiminin sarılmasıyla, gitgide derinleşen bir bunalım içinde bocalıyor. 1978 Kasım'ında yapılan parlamento seçimlerinde güçler den-gesinin, bütünüyle olmasa da öne-ninli ölçüde ilerici, sol güçler lehine bir gelişme göstermesi, rejimin istikrarsızlığını daha da derinleştiriyor.

Ağır baskılar altında bulunan ve gizlilik koşullarında faaliyeti-ni sürdüren Brezilya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Luis Carlos Prestes, Sovyet "Yeni Zamanlar" dergisinin son sayı-sına bir demec verdi. Prestes, demecinde, Brezilya'daki bu-günkü durumun başlıca özelli-ğinin kitle eylemlerinin yükselme-si olduğunu belirtti ve BKP'nin önündeki başlıca hedef olarak, demokratik özgürlüklerin kaza-nılmasını, sınırsız bir af çıkarıl-masını, tüm siyasal partilerin eyle-m özgürlüğünün tanınmasını gör-düğünü bildirdi.

Prestes, kitle eylemindeki bu-günkü yükselişin 1974 seçimle-rinden beri gelişen bir sürecin so-nucunu olduğunu belirtti. Bu so-

Diktanın eski lideri Giesel

Brezilya

Politik demokrasi için ileri

● BKP GENEL SEKRETERİ LUIS C. PRESTES ÜLKEDEKİ DURUMU ÇÖZÜMLEDİ.

çimlerde halkın diktatörlüğe kar-şı tepkilerinin apaçık ortaya çık-tığını hatırlatan Prestes, 1978 Mayıs'ında işçi sınıfının giriştiği geniş kapsamlı grev hareketinin, çok daha yüksek bir örgütlülük düzeyini ortaya koyduğunu ve politik bir karakter kazandığını vurguladı.

Bu yılın 15 Mart'ında, eski Başkan Ernesto Geisel'in baş-kanlığı önerdiği General Joao Figueiredo'nun hükümeti görev-e başlatması. Bu karar güçlü bir grev hareketinin direnişiyle kar-şılıklı oldu. Luis Carlos Prestes, bu gelişmeler karşısında, diktatörlüğün askeri güce başvurmayı son çare olarak düşünmek zorun-da kaldığını, ancak yine de yay-gın bir baskı hareketinin gelişme-sinin de olanaksız olmadığını ek-leledi.

Prestes, 1978 Kasım seçimle-rinin faşist diktatörlük için tam bir yenilgi olduğunu vurgulaya-rak, ülke sanayiinin yüzde 80'inin yoğunlaştığı Sao Paola'da oyların yüzde 80'inin, tek yasal muhalefet örgütü olan Brezilya Demokratik Hareketi tarafından kazanılmasına özellikle dikkat çekti ve bu partinin ilerici kana-dının senatoda konumlarının güçlendiğini belirtti. Bu gelişme-nin ülkede politik demokratikleş-menin parlamento aracılığıyla sağlanması olanaklarını artırdığı-nı belirten Prestes, buna rağmen asıl belirleyici olanın, demokra-tik özgürlükler için mücadeleye

giren halk kitlelerinin hareketi-nin yükselmesi olduğunu da ö-zellikle vurguladı. Prestes, ilerici kilise çevrelerinin de demokratik muhalefet hareketinde yer alma-sının önemine dikkati çekti.

BKP'nin yasallaşma için de mücadelesini sürdürdüğünü be-lirten Luis Carlos Prestes, sınırsız bir affın da aynı ölçüde önem taşıdığını ve bu hedeflerin, tüm demokratik ve sendikal hakların sağlanması mücadelesiyle içiçe geçtiğini söyledi. BKP MK Genel Sekreteri, bütün politik partiler i-çin eylem özgürlüğünün elde edilme-siyle, tüm ulusun iradesini dile getirecek egemen bir kurucu Meclis'in görevi çağrılanabilece-ğine dikkati çekti. Prestes, Kurucu Meclis'teki güçler dengesi ne o-lursa olsun BKP'nin toplumu demokratikleşmesine yönelik bü-

tün adımları destekleyeceğini, "bugünkü aşamada anti-tekelci devrim ve sosyalizm için yolu açacak olan demokrasi için mü-cadeleyi sürdürüleceğini" önemle belirtti.

Diktatörlüğün dış politikası konusundaki görüşlerini de açı-klayan Luis Carlos Prestes, ABD ile Brezilya arasında ortaya çı-kan sürüşmelere rağmen, anti-ABD bir politika izlenmesinin söz konusu olmadığını, Brezilya'nın Amerikan emperyalizmine bağımlılığının hiçbir zaman bu-günkü kadar güçlü olmadığını be-lirtti. Prestes, diktatörlüğün dış politikadaki bazı çıkışlarının, gerçekte Amerikan tekelci ser-mayesinin egemenliğindek ulu-sulararası tekelin ürünleri için pazar yaratma amacı güttüğüne de dikkati çekti.

Grev hareketinin yükselmesi faşist diktatörlüğü tehdit ediyor.

SSCB'de ücretler son 6 ayda yüzde 5 arttı

SSCB'de Merkez İstatistik Müdürlüğü tarafından yayımlanan bil-diriyeye göre, SSCB'de 1979'un ilk altı ayında işçi ve memurların ücretleri yüzde 2,5, kolhozcu köylülerin ücretleri ise yüzde 5 oranında arttı.

SSCB Merkez İstatistik Müdürlüğü bu yıl için öngörülen mül son

sosyal planın ilk altı aylık böü-münün başarıyla uygulandığını bildirdi. Buna göre 530 bin yeni konforlu dairenin inşaatları, yıl-ın ikinci yarısında taşınmaya ha-zır durumda bitirildi. Bunun ya-ranında birçok okul, hastane, ve okul öncesi çocukkuruluşlarının yapılması da tamamlandı. Sağlık koruma hizmetlerinin ve eğiti-minin geliştirilmesi emekli yard-mının daha da iyileştirilmesi ve Sovyet yurttaşlarının diğer sos-yal gereksinimleri için toplam 53 milyar rublelik harcama yapıldı. (1 ruble 1 Temmuz 1979 dan itibaren resmi kurd 1,5 ABD dolanına eşittir.)

FIYATLAR SABİT TUTULDU

SSCB halkının parasal gelirl-e ri artarken, birinci derecede ge-rekli olan temel gereksinim mad-deleri ve hizmetlerin fiyatları sa-bit tutuldu. Örneğin 1979 yılın-da gıda maddelerinin yüzde 95'i ve gıda maddesi dışındaki mad-delerin yüzde 90'ının fiyatları 1970 yılının fiyatlarıyla aynı. İş-çi ve emekçilerin ücretlerinde ise o tarihten bu yana meydana ge-len artışlar, halkın ekonomik du-rumunun her geçen gün daha iyi-ye gittiğini bir kanıttır.

Öte yandan Sovyetler Birliği'

İLK ALTI AYDA 530 BİN YENİ KONFORLU DAİRENİN YAPIMI YILIN İKİNCİ YARISINDA TAŞINMAK ÜZERE BİTİRİLDİ

nde özellikle kışın çok sert geç-tiği bölgelerde yakıt-enerji üre-timi de 1979'un ilk altı ayında bü-yük bir artış gösterdi. Bu süre içinde toplam olarak 621 milyon ton petrol, 366 milyon ton kö-mür, 201 milyar metreküp gaz (1 milyar metreküp gaz yaklaşık olarak 1 milyon ton petrolele eş-gegeredir.) çıkarıldı. Güçlü ve dinamik biçimde gelişen yakıt-enerji kompleksi, geçen kışın olağanüstü koşullarında Sovyet ekonomisine üretimi istikrarlı biçimde arttırma olanağı sağladı. Gaz çıkarmında ilk altı ayda sağlanan artış ise bir önceki yıla göre yüzde 9 oranında oldu.

Ekonomik gelişmesini tümü-yle kendi yakıt-enerji kaynakları-na dayandıran dünyadaki tek bü-yük endüstri devleti olan Sovyetler Birliği'nde yaşamın her ala-nında görülen hızlı gelişme, sos-yalist toplumun büyük başarısı-nı bir kez daha kanıtlıyor.

5 kıtadan haberler

IRKTA EMPERYALİZM

Irak'ta emperyalizmin Ortadoğu'da uygulamak istediği Mısır-İsrail arasındaki "Ba-rış Planı"na Irak'ı da alet etmek isteyen, hü-kümet ve Baas partisi içindeki bazı komp-ocular geçen hafta görevden uzaklaştırıldı. Komplocuların Saddam Hüseyin'e karşı baş-şansız bir darbe girişiminde buldukları bildirildi. Sovyetler Birliği Komünist Partisi organı "Pravda" konu ile ilgili olarak yayı-nladığı yorumda, Sovyetler Birliği'nin Irak Devrim Komuta Konseyi ile Baas Partisi ta-rafından yayınlanan ortak resmi açıklamaya aynen katıldığını belirtti. Yazıda "Komp-locular. Irak'ı Amerika emperyalizmine yö-neltmek ve siyonizm ile gerici ilk yaranına hiz-met etmeye zorlamak amacıyla Baas partis-i-ni, devrimi ve sosyalist ve demokratik yönde gerçekleştirilen başarıları yıkmak girişiminde buldukları" bildirildi.

AFGANİSTAN'DA, TARAKI BAŞKOMUTANLIK GÖREVİNİ ÜSTLENDİ

Afganistan'da devrimi yıkmak için gerici

ayaklanmaya karşı Cumhurbaşkanlığı Taraklı Silahlı Kuvvetler Başkomutanlığı görevini üstlendi. Emperyalist ülkelerin Afganistan devrimine karşı yönlendirdiği gerici harekete karşı Afgan halkının devrimi koruma müca-delesi sürüyor. Bir yandan Afganistan silahlı kuvvetleri gerici isyancılara karşı mücadeleyi yürütürken, diğer yandan Afgan halkı Afgan-istan Demokratik Halk Partisi önderliğinde örgütlenecek devrimin korunması mücadeles-i-ne katılıyor. Cumhurbaşkanı Taraklı'nın Baş-komutanlık görevini üstlenmesinden sonra Af-ghanistan'da gericiyle kısa sürede son darbe-nin vurulabileceği belirtiliyor.

FRANSIZ KOMÜNİST PARTİSİ VIETNAM'LA DAYANIŞMAYI GÜÇLENDİRİYOR

Fransız Komünist Partisi Politbüro'su ta-rafından yapılan bir açıklamada partinin "Vi-etnamlı göçmenler" sorununda Vietnam Sos-yalist Cumhuriyeti yönetimini desteklediği ve Vietnam'la dayanışmayı güçlendireceği belirtildi. Politbüro bildirisinde, Cenevre'de "göçmenler sorunu" üzerine yapılan uluslar arası konferansa katılan ülkelerden, 30 yıl emperyalizme ve sömürgeçiliğe karşı sava-şmış olan Vietnam'ın yeniden kuruluşu için uluslararası dayanışmanın güçlendirilmesi de istendi. Bildiride ABD'nin Vietnam'la yapı-ğı anlaşma hükümlerini yerine getirmesi ge-rektiği de belirtildi.

Özgür Kamboçya Çin hegemonyacılığına gereken dersi verdi.

Özgür Kamboçya için görev başında

Kamboçya halkının gerci Pol Pot-Yeng Sary kliğinin alaşağı ederek ülkeyi bağımsızlığın ve toplumsal yeniden kuruluşun gerçek rotasına yeniden oturtmasından bu yana, devrimci kazanımları sağlamlaştırmak için yoğun bir seferberlik ilerliyor. Devrimci hükümetin ülkede yaşamın normale dönmesinden sonra, emekçi halkın ivedi gereksinimlerini karşılama, toplumsal kuruluşun temel sorunlarını çözme, ülkenin bağlantısız ve anti-emperyalist dış politika doğrultusunda güçlendirme yönünde hazırladığı eylem programı, bütün halkın katılımıyla yaşama geçiriliyor. Kamboçya halkı bu dev girişimlerinde, en başta sosyalist ülkelerin, Sovyetler Birliği'nin, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin enternasyonalist dayanışmasından aldığı güce dayanıyor.

Kamboçya'da gerci hain Pol Pot - Yeng Sary rejiminin kalıntıların bir birortaya çıkarılıp temizlenmesiyle birlikte, bu kanlı diktatörlüğün insanlık dışı eylemlerine ilişkin ayrıntılı gerçekler de su yüzüne çıkıyor.

Pol Pot rejiminin toplumda en önce işçi sınıfını, Kamboçya devriminin bu belirleyici gücü hedefaldığına ilişkin örnekler açıklanıyor. Fransız CGT Sendikasının yayın organı La Vie Ouvriere dergisinin sorularını yanıtlayan Pnom Pen'li bir kadın tekstil işçisi, 1975'te Pol Pot'un bir kurtarıcı gibi karşıladıktan sonra, kentte çağırılan makina ustası kocasının önce kaçınıldığını, sonra da ölü bulunduğu açıklıyor. Gericiliğin uşağı olmayı kabul etmeyen çok sayıda işçinin de tutuklanarak ağır işkencelere uğratıldıklarını, önemli bir bölümünün toplu halde

katledildiğini bildiriyor. Devrimci hükümetin 28 yaşındaki genç dışişleri bakanı Huon Sen de, bir soruya verdiği yanıtta, Pol

İktidar Bazergan'a mı kalacak?

İran'da ulusal kürt topluluğuna "özerklik" sağlanacağı yönünde Humeyni yönetimi tarafından verilen sözün, bu hakka karşı çıkan Bazergan hükümetinin desteğiyle geri alınması üzerine gelişen olaylar, gitgide daha geniş kapsamlı boyutlara ulaşıyor. Merivan kentinde "özerklik" talebiyle harekete geçen Kürt topluluklarıyla Bazergan hükümetine bağlı askerî güçler arasındaki çatışmalar ilerlerken, "özerklik" talebini destekleyen onbinlerce Kürt aslı İran'lı geçtiğimiz hafta Sanadraj kentinden başlayarak bir yürüyüşe geçtiler. Aralarında çok sayıda kadın ve çocuğun da bulunduğu topluluk, "İran'a demokrazi, Kürdistan'a özerklik" sloganıyla yürüyüşünü sürdürdü. Bazergan'a bağlı kuvvetlerin Merivan'a yaklaşan onbinlerce kişiye karşı takınacağı tutum, geçtiğimiz hafta sonuna doğru dünya kamuyunu ilgilendiren başka sorunlardan biri haline geldi.

Bu arada ülkenin pekçok kentinde yerel yöneticiler arasında yapılan değişiklikler de sürdü. Tahran'ın hemen güneyinde bulunan Merkezî Eyalet Valisi'nin istifasından sonra, başka bölgelerde de yerel yöneticilerin istifasına ilişkin haberler yoğunlaştı.

Pot - Yeng Sary kliğinin eylemlerinin Pekin modeline dayandırıldığı, özellikle ünlü "kültür devrimi"ni kopye etmeye yöneldiğini bildiriyor. Gericî klığın, böylece Pekin'in yayılmacı emellerine hizmeti amaçladığı vurguluyor.

Huon Sen, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin Kamboçya halkıyla uluslararası dayanışması konusunda da şunları söylüyor: "Kamboçya halkı Vietnam'ın yardımından ve desteğinden yararlanmıştı. İki ülke arasında uzun bir ortak mücadele geleneği vardır. Gerek Fransız sömürgecilerine gerekse Amerikan emperyalistlerine karşı verilen savaşlar boyunca sürekli bir karşılıklı yardım ve dayanışma söz konusu olmuştur."

Devrimci hükümet tarafından yapılan açıklamalarda, Pol Pot rejiminin Vietnam'a karşı giriştiği provokasyonların, Saygon'un kurtarıldığı ilk günlere kadar uzandığı bildiriliyor. Buprovokasyonların, Kamboçya'da yaşayanların katledilmesiyle, yüzbinlercesinin ülkeden göçe zorlanmasıyla başladığı belirtiliyor. Dong Thap Sendikalar Birliği sekreteri Vo Tan Tai'nin verilerine göre, özellikle Kien-Tuong gibi sınır kentlerinde, 40 bin ev yağmalanmış, 20 bin ton pirinç imha edilmiş bulunuyor. Sadece bu bölgede, Pol Pot'un askeri gürhurlarının saldırısı sonucunda 400 kişi katledilmişti. Ülkenin güneyinde Ha Tien kentindeki yeni çimento yapım tesisleri de, yine "Kızıl Kmer"lerin bombardımanları sonucunda ölenmişti.

Devrimci hükümet yetkilileri, Pol Pot - Yeng Sary kliğinin provokasyonlarının daha o zamandan, belki Vietnam'ın ilhakını değil ama, "Vietnam'ın cezalandırılmasını" amaçladığını da belirtiyorlar.

Gericî Pekin yönetiminin dayatmaya çalıştığı "kapıkuluğu"nu reddeden Kamboçya halkı, gericiliğe karşı kazandığı ikinci zaferden sonra bugün, yeni bir toplumun kuruluşu için çalışmalarını emin adımlarla sürdürüyor. Bu mücadeleden, Pekin kliğinin her türlü yıkıcı girişimlerine rağmen, kesin başarıyla ulaşacağına Kamboçya halkı kesinlikle inanıyor.

Humeyni ve Bazergan

İran'da bunalımlı günlerin birbirini izlediği koşullarda, Şah'ın son Başbakanı Bahdiyaz'ın "politik mezar"ından çıkarılarak emperyalist basın organlarında boy göstermesi, uluslararası gericiliğin ülkeye yönelik planlarının nereye kadar varabileceğinin yeni bir göstergesi oldu.

İran'daki gelişmeleri yakından izleyen gözlemciler, ülkede Kürt halkının büyük çoğunluğunun, devrimci güçlerle bir çatışmayı başlatmaya yönlendiğini, tam tersine İran devriminin kazanımlarıyla dayanışma içinde olduğunu ortaya koyma amacını taşıdığını belirtmeye devam ediyor. Ne var ki ülke yönetiminde güçler dengesinde, Bazergan hükümetinin başını çektiği tavizci güçlerin lehine değişime kaydettiğine dikkati çeken gözlemciler, olayların gelişmesinin tehlikeli boyutlara ulaşabileceğini de belirttiler.

Bu arada İran hükümetinin Sovyetler birliği'ne doğal gaz satışlarını durdurduğunu ve yapılması kararlaştırılan ikinci bir boru hattından vazgeçtiğini belirten haberler, ülkenin bağımsız dış politikasının geleceği konusunda spekülyasyonları yoğunlaştırdı.

Herbert Marcuse geçen hafta öldü. Aslında belirli bir dönemin "devrim" kuramcıları arasında ağırlıklı yere sahip olan Marcuse siyasal boyutları ile çoktan politik bir kadavraya dönüşmüştü. Hem de adına "devrim" yapmak için yola çıktığı kitlelerle hiç bir zaman gerçek anlamda buluşamadı. Üstelik heyecan arayan küçük burjuva çevrelerde dahi on yıl gibi kısa zamanda "devrim kuramının yeniden gözden geçirilmesinde" anımsanmaz hale gelerek. Bu anlamda Marcuse adının günümüzde yapabileceği çağrışım, sadece işçi sınıfını ve politik hareketini sürdükları "tek boyutlu" bu adamın yalnız başına önümü olacaktı. Ancak günümüzde Marcuse'yi benimsediklerini söyleyemeler de devrim adına yola çıkan ve sonuçta ancak bireysel terörle buluşan hareketlerin yaşadıkları dönemde Marcuse'den izler taşımakta olduklarını ve de devrimciliklerinin ondan öteye gitmediğini hatırlamakta yarar vardır.

"Tek boyutlu insan"

Toplumlarda köklü ve temel değişimlerin gerçekleştiği bir dönemde Marksistler için Devlet sorunu gündemin ön planında daha belirginleşir. Devrimci girişim bu bunalımlı dönemlerin bilimsel sosyalizmin yarattığı ışığında somut tahillere yarar, yeni durumları göz önüne alır, örgütlü, sabırlı, disiplinli olarak devrimci gelişim ve değişim için kitlelerin hazırlanıp, kazanılması mücadelesi sürdürülür. Bu mücadele bilimsel sosyalizm dışı hareketler, küçük burjuvaradikaller için hiç de çekici gelmez. Onlar, ormanı bırakır, ağaçlara, marjinal öğelere yönelirler.

Yapısal değişimlerle birlikte ortaya çıkabilen hegemonya bunalımlarının bir yönü de devlet aygıtlarını güçlendirmeye yöneldiği, onların müdahaleleriyle baskıyı artırmış olduğu kadar toplumun yeniden şekillenmesinde egemen blokun destek alanlarını genişletme ve sisteme bütünleştirme için ideolojik çabalarını hızlandırdığı unutulmamalıdır. Ayrıca özellikle böyle dönemlerde Devletin ezilen, sömürülen sınıf ve tabakalar için yıkıcı, örgütsüzleştirici, bölücü rolü de gözden kaçırılmamalıdır.

Hatırlanacak bir başka nokta da Devletin hegemonya bunalımının, ekonomik bunalımın boyutlarının ulaştığı en yüksek noktadan önce de belirginleşebileceğidir. 1950'ler sonundan itibaren gelişmiş Batı Avrupa ülkelerinde terekli devlet kapitalizmi aşamasında toplumun yeniden şekillenmesinden günümüze kadar uzanan çizgi gibi oluşumları bu olgular dışında düşünmek olanaksızdır. Böyle bir oluşum içerisinde ekonomik gelişmenin de verdiği bir rahatlıkla büyük burjuvazinin ideolojik saldırılarının arasında yer alan tamarlardan önemli bir tanesi de "Marksizm aşıldı" teraneleridir. İşte bu aşamada politikleşen ve hareketlenen küçük burjuva radikalleri için başka bir çekim noktası da Marcuseye benzerlerinin Marksist devrim kavramının tarihsel gelişmeyle "geride kaldığı" görüşü olmaktadır. İki ayrı yaklaşımın nesnel birlikteliği böylece ortaya çıkmaktadır.

Yeni devrimci "kuramının bilimsel sosyalist terminolojinin bazı kavramlarını da kullanması görüşlerinin çekiçliğini daha da arttırmaktadır. Kuramsal temellerini böyle atmış olan bu sözcü devrimci hareketlerin sızmalara da açık olmaları bölücü, sapırtıcı gerçek işlevlerini daha da belirginleştirmiştir.

Bilimsel sosyalist düşünce ve hareket, bu sapkın akımların belirli bir dönemde oluşturabildiği olumsuzlukları aşmasını bilmiştir. Ancak daha yarışken politik bir kadavra haline gelen Marcuse'nin öldüğü bu günlerde "devrimcilik" adına bireysel terör bataklığında onun oynayanların gerçek kimliklerinin ve işlevlerinin bir kez daha anılması gerekiyor.

• raşit kaya

Türkiye'nin tarih yazınına bir katkı

«Osmanlı toplum düzeni»

Siyasal Bilgiler Fakültesi Doçenti Taner Timur'un Profesörlüğü Ank. Univ. Senatosu'na kabul edilmedi. Timur'un profesörlük takdim tezi olarak hazırladığı "Osmanlı Toplum Düzeni" adlı yapıtı bilim jürisinde oybirliği ile kabul edilmişti. Yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere de aykırı olan A.Ü'nün bu kararı yalnızca bilim ve düşünce özgürlüğüne düzenle bütünüleşen Üniversitenin indirdiği bir darbe olmaktan öte demokratik bir üniversite için bugünkü yapıyı değiştirecek yeni bir düzenleme gereğini de bir kere ortaya koyuyor. Profesörlük tezi olarak reddine gerici çevrelerin bilim dışı politik tercihinin neden olduğunda kuşku olmayan Taner Timur'un yaptığını okurlarımıza tanıtıyoruz.

Taner Timur yöntemini açıklarken şu önemli noktaları belirtiyor. Bunlar Marksist tarihçilik kadar Türkiye tarihinin yeni yorumlarında da karşılaşılan sorunları özetlemektedir.

Tarihi süreci açıklamakta en bilimsel yöntemin tarihi maddeci yöntem olduğunu, bu sayede tarihçilikte aksaklıklar yaratan Osmanlı ideolojisi (bu eski vaka nüvslerin görüşlerinin eleştirel bir analiz yapılmadan benimsenmesidir), ırkçı görüş veya son yıllarda sahneden çekilmekte olan yüzeysel batılılaşma ve batıcı görüşlerin bertaraf edilebileceğini söylüyor. Yazara göre; tarihi maddeci yöntemle yapılacak bir tarihçilik de aynı yöntemi kullandığını söyleyenlerin yarattığı bazı sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar;

1. Türkiye tarihi olgusunun saf ve arınmış bir yöntemle kurumsal ve somut incelemelerinin azlığından ileri geliyor. Örneğin, tersine örnekler bir hayli bolken ve sorun henüz çok tartışılabilir bir düzeyde olduğu halde; Osmanlı toprak düzeni, miri; devlet mülkiyetindeki toprak olarak tanımlanıyor. Yerli ve yabancı araştırmacılar burada klasik Osmanlı tasvirlerini eleştiririz kabul ederek bu hükme varırken, düşünür ve yorumcular da bunu gâh ideal ve ileri bir düzen veya geri ve ilkel bir düzen diye niteleyip tarihsel yorum ve şemalar geliştiriyorlar. (s. 143).

2. Batı tarihinin iyi bilinmiyip sağlıklı karşılaştırma yapılmamasından ve nihayet Marx - Engels ve klasik Avrupa felsefesinin ana kaynaklarının incelenmesinden ileri gelmektedir. Marx Engels, yazanın da belirttiği gibi, son zamanlarda Althusserci, Newleft, Frankfurt okulu gibi grupların metinlerinden öğreniliyor. Taner Timur; Türk tarihçisinin "batılı marksistlerden bu durumda alacağı fazla birşey olmadığını hatta bazı batılı burjuva tarihçilerinin çalışmalarını bu gibi filozoflara tercih ettiğini" belirtiyor. (s. 128). Türkiye tarihinin somut analizlere konu edilmesinden çok, kıt bilgiler kullanarak genel şemalarla açıklanma eğiliminin yaygın olduğu bir dönemde, yazarın bu sert tepkisine katılmamak mümkün değil...

Türkiye'de tarihi yorumlayanların düşün yöntemini Althusser, P. Anderson gibi düşünürlerden, somut malzemelerini de mukayeseli tarih analizi yapamayan dar düşünceli belgesel-tarihçilerden elde ettiklerini biliyoruz. Peki kendisi belgesel tarihçilerden elde ettiklerini biliyoruz. Peki kendisi belgesel tarihçilerden elde ettiklerini biliyoruz. Peki kendisi belgesel tarihçilerden elde ettiklerini biliyoruz. Peki kendisi belgesel tarihçilerden elde ettiklerini biliyoruz.

den bu yana belli başlı ikincil kaynakları kullanmaktadır. Bu tür tarih yorumlarından bir farkı da yazarın Balkan tarihi için Balkanlı yazarların incelemelerine önem vermesi oluyor. Balkan ülkelerinin bilgileri ve çalışmalarıyla yakın ilgi kurmayışıyoruz. Türkiye'de bilim ve düşüncenin gelişmesinde önemli bir engeldir. Sorunun yeterince farkında olmayan Türk aydınının Taner Timur'un kısmen kullandığı okuma listesini izlemesi ve genişletmesi gerekir.

Yazar eserinde Osmanlı merkezietçi feodalitesini, 16. yüzyıl Avrupası'ndaki kapitalizme

geçiş döneminin mutlakiyetçi rejiminden farklı olarak ele alıyor. (S. 117) İzlediği konu aşırı feodaliteye geçişin getirdiği bir yapıdır. Balkan futubunda da Balkan ülkelerinin üretim yapılarını ayrı ayrı bu açıdan ele alarak Osmanlı fetihlerinin sonuçlarını tartışıyor. XI. Yüzyılda Anadolu'da Haçlılar ve Türkmenler karşılaştıklarında farklı iki ekonomik yapının aynı yere ittiği gruplardı. Birincilerin geldiği sosyo-ekonomik aşamaya ikincilerin daha çok uzun zaman geçememişlerini yazar şu öğelere bağlayarak açıklamak istiyor.

a. Avrupa'da VIII - X yüzyıllarda tarım teknolojisinde meydana gelen değişiklikler, aynı dönemde Anadolu'da yoktu.

b. Batı'da X. yüzyılda sona eren kavimler göçü ve toprağa yerleşme süreci, Anadolu'da daha uzun zaman sürdü.

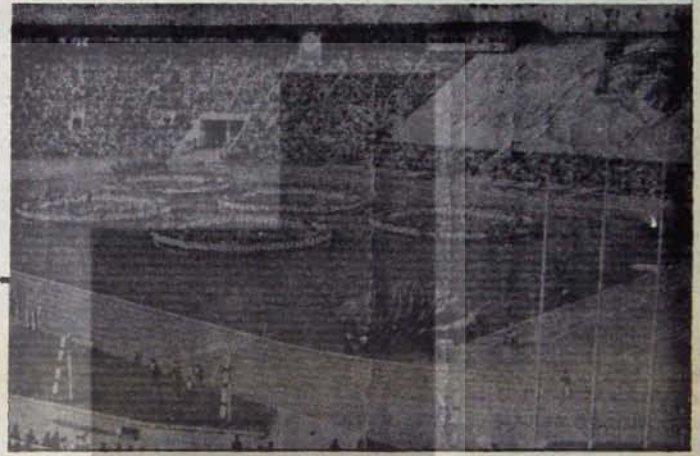
c. Avrupa'daki nüfus patlamasının daha uzun zaman Anadolu'da görülmemesi...

Bu yapının yarattığı, toprak, devlet, şehir örgütlenmesi ile toplumsal siyasal ideloloji sonraki bölümlerde tartışılıyor. Yazar Avrupa siyasal düşüncesinde Osmanlı olgusunun nasıl ele alındığını XV. yüzyıldan itibaren seyahatnamelerinden başlayıp felsefi eserleri izleyerek sergiliyor. Despotik devlet kavramının yenicadan itibaren, Luther, Machiavelli ve Montesquieu'nün kaleminde tartışılması (her üçü de Osmanlıları ele almıştı) bu kavramın ilginç karşılaştırmalarla ele alınmasını sağlamış.

"Osmanlı Toplumsal Düzeni" bir tarihinin yapıtı değildir. Bu eser bir tarih olmak iddiasında da değil... Burada ilginç bir üsuple tarih sosyolojisi yapılıyor ve Türkiye tarihinin odak noktaları, toplum ve devlet ideolojisi tutarlı bir siyaset felsefesinin ışığında inceleniyor.

Kuruluş ve Yükseliş Döneminde Osmanlı Toplumsal Düzeni A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 428, Ank. 1979.

Spartakiad oyunları Moskova'nın Lenin Stadı'nda açılıyor

Yedinci Sovyet Spartakiadı sona erdi

5 Temmuz'dan bu yana sürmekte olan ve bu yıl ilk kez uluslararası bir spor yarışması olarak düzenlenen 7. Sovyet Spartakiad oyunları, Maraton yarışması ile sona erdi.

Spartakiad oyunları sosyalist ülkelerde düzenlenen spor yarışmaları. Bu yarışmalara ülkenin tüm sporcuları katılıyor. Öyle ki şimdiye değin sosyalist ülkelerde bu oyunlarda yarışmalara katılan sporcuların sayıları milyonları çoktan aşmış durumda.

Sovyetler Birliği'nde düzenlenen Spartakiad oyunları bu yıl ilk kez uluslararası bir yarışma biçiminde düzenlendi. Sporun uluslararası barış ve kardeşliğin bir temeli olması amacını güdüyor son uluslararası Spartakiad oyunları.

7. Sovyet Spartakiad oyunları, 90 ayrı ülkeden gelen sporcunun katılımıyla gerçekleşti. Oyunların bir diğer özelliği de önümüzdeki yıl Moskova'da yapılacak olan 22. Olimpiyat oyunları öncesinde en önemli organizasyon olmasıydı. Ayrıca Spartakiad oyunları daha şimdiden tamamlanmış olan 1980 Olimpiyatları tesislerinde yapıldı. Böylece olimpiyatlardan daha bir yıl önce oyunların örgütlenmesi ve tesislerin durumunun da denetlenmesi sağlanmış oldu.

Öte yandan diğer sosyalist ülkelerde düzenlenen Spartakiad'lar da ya sürmekte ya da tamamlanmış durumda. Dünya sosyalist ülkelerinin gençleri bu yılki Spartakiad'larda sosyalizmin insan bedeninin gelişmesine yaptığı katkıları, sosyalizmin insanı nasıl geliştirdiğini bir kez daha kanıtladılar.

yurtta dünya

Fiyatı 30 TL * 250 TL'yi aşan isteklerde % 25 indirim yapılır ve ödemeli gönderilir. * Adres: Piyerloti Cad. 21/3 Çemberlitaş - İSTANBUL

"Demokratikleşme İçin Plan" 1978-1982 çalışmasına ek, "Sanat Raporu" (Sanatsal etkinliklerin toplumdan yana örgütlenmesi ve bu örgütlenme çabasına temel olacak mücadele anlayışının ve eleştirel yaklaşımın oluşturulabilmesi için hazırlanmış bir tartışma metni)

- Birlik sorunu ve TSİP'in "Birlik" layışı - Yavuz Ünal.
- Devrimci Eylem ve Kitesellik - Halim Bulutoğlu
- Türkiye, Ekonomik Gelişme ve Planlama - İlhan Tekeli, Gencay Şaylan
- CHP'nin Evriminde 24. Kurultay - Mehmet Aközer.
- TUSİAD Kampanyası: İdeolojik Saldırımın Ekonomi Politikası - Naim Yalın.
- Dünyada ve Türkiye'de Gençlik - Hasan Tanay.
- "Nazım Hikmet'in Sahte Dostları" - Sezai Babakuş

zulfü livaneli
ATLININ TÜRKÜSÜ

Genel Dağıtım: **ÇIKTI**
YANKI PLAKÇILIK LTD. ŞTİ.
İ.M.Ç. 6. blok 6.337 Unkapanı - İstanbul

Macaristan' da bir hafta

Macaristan emekçileri gelişmiş sosyalist toplum yolunda

Budapeşte Radyosu'nun, 1979 Uluslararası Çocuk Yılı için açmış olduğu yarışma sonucu, bir haftalık süreyle Macaristan'da misafir edilen arkadaşlarımız İsmail Koç'un, Macaristan'ın sosyalist kuruluşundaki gelişmeler hakkında derlediği sayısal bilgileri ve gözlemlerini Yürüyüş okurlarına aktarıyoruz.

Macaristan, Türkiye'nin sekizde biri büyüklüğündeki topraklar üzerinde 10 milyon 625 bin nüfuslu sosyalist bir ülkedir. Kişi başına düşen yıllık geliri 2500 dolar. Nüfusun 2 milyonluk bölümünü, 15 yaşın altındaki çocuklar, 2 milyon 200 binlik bölümünü de, emekli yaşını doldurmuş yaşlılar teşkil ediyor. Çalışma çağındaki 6 milyon 370 bin insandan, kadın-erkek toplam 4 milyon 800 bin kişi çalışabiliyor. Çalışanların içinde, kadın işçi ve emekçi oranı, yüzde 40'ın üzerinde. Çalışma çağı kapsamında 500 bin öğrenci, 750 bin kadar çalışmayan ev kadını bulunuyor. Çalışanların yüzde 35'i sanayide, yüzde 8'i inşaat sektöründe, yüzde 21'i tarımda, yüzde 8'i ulaştırma ve haberleşme sektöründe, yüzde 9'u ticaret sektöründe, yüzde 18'i genel hizmetlerde bulunuyor.

Macaristan'da ücretler, ortalama olarak 3000- 8000 Forints arasında değişmektedir. Bir kilo et 50 - 60 forints, bir tavuk 30 - 50 forints'e satılıyor. Her 1000 kişiye 61 otomobil, 240 buzdolabı, 235 çamaşır makinesi, 240 radyo, 233 televizyon düşüyor.

1976 yılında 93 bin yeni konut yapılmış. Bu konutlar, üretim kooperatifleri, bankalar ve devlet tarafından yaptırılıyor. Devlet tarafından yaptırılan konutların metre karesine 6 forints kira ödeniyor. Evlerin kiralanmasında, ailelerin ihtiyaçları göz önünde tutulmakta, çocuklu ailelere ve daha kötü konutlarda oturanlara öncelik tanınmakta.

Üyesi oldukları kooperatifler veya bankalar aracılığı ile konut yaptırılarak, bu konutların sahipleri de olabiliyorlar.

1976 yılında 90 milyon kitap, 818 milyon günlük gazete, (bir günde 2 milyon 250 bin baskı sayısı) 407 milyon periyodik yayını basım yapılmış Macaristan'da. Kişi başına düşen yıllık kağıt tüketimi ise 60 kg.. Aynı yılın sinema seyirci sayısı 74 milyon, tiyatro seyirci sayısı 6.3 milyon, konser izleyici sayısı 1 milyon 100 bin olmuştur.

5054 adedi yerel kütüphane, 5440 adedi sendikalara ait olmak üzere, 35 milyon adet kitap ihtiva eden 10 binin üzerinde kütüphane bulunuyor. Bu kütüphanelerden yılda 55 milyon kitap alınıyor. 1978 yılında, 384'ü Macar, 316'sı yabancı yazar olmak üzere, toplam 780 yazara ait eserler için, 17 milyon kitap basılmıştır.

Macaristan'da, 2752'si futbol kulübü olmak üzere, 11.296 spor kulübü bulunuyor. 440 bin sporcudan 132 bin futbolcudur. 3289 futbol sahası, 1816 kapalı salon, 332 yüzme havuzu, 1148 voleybol sahası, 2544 el topu sahası, 711 tenis kortu ve diğer tesisleri, sporun yaygınlaşmasını ve herkese spor yapma imkanlarını sağlamaktadır.

Macaristan'ın 1976 yılı ihracatı 2 milyar 935 milyon dolar, ithalati 2 milyar 507 milyon dolar olmuştur. Dış ticaretin yüzde 65 - 70'i, sosyalist ülkelerle yapılıyor. Federal Almanya, Avusturya ve İtalya'da dış ticaretteki önemli diğer ülkeler.

Macaristan Parlamentosu ise 360 kişiden oluşuyor. Milletvekillerinin yüzde 40'ı sanayi işçisi, yüzde 10'u köylü temsilcileri.

Sosyalizmin kuruluşunu gerçekleştiren Macar işçi ve emekçileri, kazanımlarını ve mutluluklarını artırma çabalarını başarıyla sürdürüyorlar.

Sofya'ya doğru: Ruhi Su ve öteki sanatçılarımızla

Şükran Kordakul

Sofya'ya gelirken hava alanında Ruhi Su'ya rasladım. Ruhi, Sümeyra ve "Yeni Türkü" üçlisünü oluşturan Dr. Zerrin Atakan, Dr. Selim Atakan, Derya Koroğlu ile birlikte Bulgaristan'ın Blagoevgrad kentinde düzenlenen "Politik şarkılar Festivali"ne gidiyorlardı.

Eski dostlarla söyleşiye başlayınca hangi kuşağın adamı olduğunu daha iyi anlıyor insan.

1945'lerde her Pazar Ankara Radyosu'nda verdiği dinletilerle tanışık biz Ruhi'yi. Bir çoklarımızın, uzun yıllar anılarında yankılan sesi, saz ve yorumladığı ezgilerle yeni bir coşku dünyaya yaratırken bu coşkuya koşut olarak düşündürüyordu.

Bilirsiniz. Neredeyse yüz yıllık tartışmadır.

Sanat ulusal mı olmalı? Evrensel mi?

"Batı kopyacılığı" kavramını dilinden düşürmeyen kimi düşünürlerimiz bile bu soru işaretlerine yanıt aradıkları zaman, aşağı yukarı şu ilkelere öne sürmüşlerdir.

— Batının tekniğini öğrenceğiz. Ulusal benliğimizi yitirmeden bileşim olanakları arayacağız.

Sorun, şimdiki adımların - sanımların unuttuğumuz üçüncü sınıf "Servet-i Fünun"unun Fransız şairinden "Sonnet" biçimini alması, ya da Baudelaire'e öykünmesi değil mi gerçekte.

Sanatta tek düzelikten, daralmaktan; bilimde yoksulluktan kurtulma sorunu.

Amma nasıl?

"Çağdaş Türk Edebiyatı-Meşrutiyet Dönemi"ne aktarmıştım.

Yahya Kemal Paris'te öğrenciyken Jaures'in hayranıymış. Yalnız Jaures'e hayran olma neyse... Caddeler de enternasyonal söyleyince nice uygulandıgını anılarında yazıyor.

Şunu demek istiyorum. Cumhuriyet'ten önce de, sonra da devletin büyük yetkiler verdiği birçok düşün, sanat, bilim adamı, neredeyse, tekerleme niteliği alan "batıni tekniğini" öğrenceğiz. Ulusal benliğimizi yitirmeyeceğiz... "Tetva"sına uyarak, sorunun üstüne gittiler.

Yahya Kemal'de gitti. Onun gibi, CHP'nin "estetik müşavir" olarak görev verdiği, şair ve milletvekili Ahmet Kutsi Teceer de, şairliğini devletin ideolojisine kaptırıp resmileştiren Behçet Kemal Çağlar gibileri de uygulamada yollordam aradılar.

Bir Yahya Kemal şirinde ki "insan" anlayışını düşünün. Bir Nazım Hikmet şirinde ki insan anlayışını...

Bir Ahmet Kutsi Teceer'in Kırnal Kesime bakışını belirten öğeleri anımsayın. Bir Bedri Rahmi Eyuboglu'nun şirindeki cümlesi...

Daha 1940'larda bu ayrımların bilincine varmıştı Ruhi. Bu nedenle, Ahmet Kutsi Teceer'in folklor anlayışına karşın, Anadolu yaylasından estetiği belli olan boranını oluşturan herşeyde başkalık vardı O'nun.

Ne yapmıştır Ruhi?
Saza güvenmiştir önce..

Alabildiğine güzel ve verimli bir bağlanmadır bu. O saz da yüzyılların birikimi vardır. Yüzyılların can birliği vardır.

Anadolu insanının sevgisine, karşı koyuşuna, bağlılığına, öfkesine, yadsımasına, direncine yansıyan tüm duyuruların simgesidir.

Sazın - bir yandan eskiyle buca ilgilî olmasına karşın, yeniye alabildiğine açılma olanaklarını ilk gören adam Ruhi'dir.

1951 tutuklamalarının 53 faslında Harbiye Askeri Cezaevi'nde iki yıl ceza nöbeti tuttu Ruhi ile. Dördüncü koğuş dediğimiz kesimin koridorunda o bitmez tükenmez sabıyla çalışırken geleceğe -yani bugünlere- hazırladığının tam bilincindeydi.

Bilir misiniz. Çoklarımızın değerleri en yalına indirmek istediği yaşam koşullarını da içinde taşıyacakları. Ortak yaşamın en uç sınırlarında içsel özelliklerimizi, bu özelliklerin doğal ürünlerini yitirme tehlikesiyle karşı karşıyayızdır. Bu nedenle, bilimsel çalışmalara ters düşmeyen birlikte yaşama, sanat gibi tekil uğraşlarda, uğraşına tutkuyla bağlananlara zaman zaman acılar verir.

Oyuncu sahnesini, ozan saz sözlenlerini özlüyor. Ruhi, kalabalıktan uzak olduğu direnç döneminde bu en haklı ve doğal gereksinimi bile çalışmaya dönüştürebilen adamdı.

Sazına ve kendi tükenmez pınarının gücüne inandığı için.

Öğrencisi Sümeyra'ya, bu anıları çok genel çizgileriyle anlatarak. "Hangi düşüncele ruhi'yle çalışmasına et-

ken olduğunu sordum. Konservatuarda, "Şan Bölümü"nde öğrenim gördükten sonra

ra Ruhi'yi toplumsal içeriğinden soyutlamadan değerlendirdiğini, yaptığı işin işlevine inanarak birlikte çalışmaya başladığını söyledi.

"Kendimiz seçmişsek sanattaki öğretmenin adı ustadır.. dedim.

Gözleri ışıdı. Türkü söylerken yakından görmedim. Belki öyle ışıyor du gözleri.

"ustamdır.." dedi Sümeyra da, sazin eskiyle yeni arasındaki işlevi görebildiği için yankılanıyor duyarlığımızda.

Bu raslantıdan yararlanarak "YENİ TÜRKÜ" üçlüsünü oluşturan gençlere çalışma yaşamlarını, ileriye yönelik amaçlarını sordum.

Atakan'lar da, Derya Koroğlu'da sekiz-on yıllık müzik çalışmalarında daha çok çocuk ezgileri yaptıklarını söylediler. Özellikle Atakan'lar şöyle konuştular:

—Biz müziğin dışında, toplumsal sorunlar karşısında bir bilinçlenme düzeyine geldikçe müziğimizin içeriğini de geliştirmeye yönelirdik. Biz süre bir gençlik korosunun çalışmalarına katıldık. Ruhi Su'nun açtığı yol ve öbür ülkelerdeki verimler bize yeni deneyim olanakları kazandırdı.

Bir yıllık çalışma sonucu hazırladığımız uzunçalar çıkarmak üzere.

Sofya havaalanına indiğimizde "Beni Bulgaristan Yazarlar Birliği'nin temsilcisi karşılamış.."

Onlar Blagoevgrad kentine gidiyorlardı. Ben hastahaneye.

Ruhi ile Sümeyra'ya kalsa "festival" gitme oanağı bulabilirdim. İstemez miydim..

Nitekim başvurduğum da. Hastahanenin başhekimisi "O infarctus geçirdiği halde coşkudan yerinde duramayan şairi bir de festivale mi gönderceğiz?" demiş.

Neylersin. Sonra televizyonda izledim onları. Onları ve tümünü.

Kendi özellikleri içinde. Sazları, dansları, oyunları, sesleri ve son gece hep birlikte söyledikleri enternasyonal'leri ile.

— Afrika-Asya Yazarlar Birliği'nin 6. Kurultayı'na katılmak için Angola'ya gittiniz. Daha önce'de yine bu kurultayla ilgili çalışmalar için Sovyetler Birliği'nde bulundunuz. Angola, sosyalizmin kurulmaya başlandığı en yeni ülkelerden; Sovyetler Birliği ise ilki. Bu ilginç durum dolayısıyla neler söyleyebilirsiniz?

— Hemen söyleyeceğim şey, siyasal devrimin yalnızca bir başlangıç olduğu. Dünyayı ve toplumu ileriye doğru yaratıcı bir şekilde dönüşüme uğratma mücadelesinde, siyasal devrim, hiç kuşkusuz, bu sürecin çok önemli ilk an'ını oluşturuyor; ama, sosyalizmin kurulması yolunda toplumsal yaşamın maddi ve manevi olarak daha ileriye doğru yönlendirilmesi, belki daha da önemli. İşte, sosyalizmin ilk örneği, Sovyetler Birliği'nde olsun, sosyalizmin en yeni ülkelerinden Angola da olsun, toplumsal yaşamın düzenli ve amaçlı bir şekilde ileriye doğru götürülmesi mücadelesi, aynı düzeylerde de olsa, her an sürüyor; bu iki ülkeyi sosyalizmin yaratıcılığında birleştiren en önemli olgusal yan bu. Ne var ki, Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi, toplumun maddi ve manevi olarak böylesine bir süreç içinde çok ileri boyutlara ulaşacak ivmeyi kazanmış olması, sosyalizmin kuruluşuna temellik edecek ön maddi ve teknik altyapının da ileri bir düzeyde gelişmiş olmasına bağlı. Oysa, Angola, sosyalizme geçiş sürecinin daha başında bunun sıkıntısını çekiyor.

— Bunu biraz açıklar mısınız?

— Az gelişmiş ülkelerde sosyalizme geçiş sorunları diye açıklanabilir bu belki de. Ama sorun burda bitmiyor; çünkü, Angola, 500 yıl sömürge olarak yaşamak zorunda bırakılmış bir ülke. Birbirinin bileşken iki yanı olarak, emperyalizm ve sömürgecilik, Angola'nın toplumsal maddi-teknik altyapısını ezerek, gelişmesini daha baştan önlemiş; ülkeyi maddi ve manevi olarak "kültürsüzleştirildiği" kadar, bunun bir sonucu olarak, insanın yetişmesine de engel olmuş. Bir başka deyişle, "sosyalizmin malzemesi" yetersiz Angola'da. Hele "kadro" yetersizliği, yani "insan malzemesi", başlı başına, çözülmesi gereken en önemli sorunu oluşturuyor; ama, Lenin'in de söylediği gibi, sosyalizm yine bu malzemeye dayanıyor, kuruluş aşamasında.

— Bunun için alınmış önlemler var mı?

— Örneğin, 1979 yılı, "Kadro Yılı" olarak ilan edilmiş; buna "kadro seferberliği" de denilebilir. Çok kısa sürede, kısa dönemli eğitimler sonucu, kadro yetiştirilmeye çalışılıyor. Ne var ki,

bütün bu yetersizliklere ve maddi güçlüklerle karşı, Angola'da sosyalizmin kurulmasında en büyük güç, yine insan malzemesinin kendisinden, yani, halkla MPLA'nın bütünleşmiş olmasından geliyor.

— Bu başarıya nasıl ulaşılmış?

— Gerçekten büyük bir başarı; çünkü, ülkenin yüzde doksanı MPLA'dan. Bunun birçok nedenleri olabilir. İlki, MPLA'nın daha ulusal kurtuluş mücadelesi sırasında halkla bağını kurmuş olması. Örneğin, savaş sonucunda kurtarılan bölgelerde, köylerde MPLA okullar açarak; halka okuma yazma öğretmenin yanısıra, halkı kendi siyasal ideolojisi ve programı doğrultusunda da eğiterek, kendi safında birlikte savaşmasını sağlıyor. İkincisi, hiç kuşkusuz, Lenin'in de Bolşevik Devrimi için söylediği gibi, MPLA'nın kendi davasının haklılığından, halkın MPLA'nın doğrularına inanmış, inandırılmış olmasından geliyor. Üçüncüsü, MPLA'nın doğru, yürekli ve yapıcı bir şekilde hareket etmiş olmasının yanısıra, ülkenin toplumsal gerçekliğini de çok iyi değerlendirerek hareket etmiş olmasından; bir başka deyişle, kuramsal terminoloji içinde sıkışıp kalmadan, halka kime karşı ve niye karşı olması gerektiğini anlatabilmiş olmasından geliyor. Dördüncüsü, MPLA'nın toplumsal çözümlemeyi çok iyi yaparak, emperyalizme, sömürgecilğe, faşizme ve ırkçılığa karşı bütün güçleri kendi içinde birleştirebilmiş olması; örneğin, sosyal-demokratları, sosyalistleri ve komünistleri olduğu kadar; beyazları, melezleri ve siyahları da aynı ilkeli birlik çevresinde toplayabilmiş MPLA. Bir ulusal kurtuluş hareketi ve işçi sınıfının partisi olarak nalkın birleşik gücünü işçi sınıfının ideolojisi doğrultusunda kurabilmiş. MPLA'da kendi yanılmazlığını görmüş halk, bunun için de inançla sarılmış ona.

— Angola'da halkın ulusal bütünleşmesi sorununa söz eder misiniz o halde?

— Ulusal bütünlüğün yeniden kurulması, Angola'nın ulusal kurtuluş savaşından sonra bugün içinde bulunduğu aşama. Şöyle ki, ulusal bütünleşebilme, sosyalizme geçişin de bileşken bir koşulu. Emperyalist-sömürgeci devletlerin Angola'da burjuvaziye bile kurdurtmadıkları ulusal bütünlüğü şimdi işçi sınıfı kurmaya çalışıyor, sosyalizmi kurmaya çalışarak. Çünkü, ekonomik-maddi alt-yapıda bütünlük ve uyum kurulmadıkça, halkın ulusça yeniden kurulmasından da söz edilemez. Öte yandan, emper-

Afrika-Asya Yazarlar Birliği 6. Kurultayı sırasında, Angola'lı yazarlarla. Antero Abrev, Manuel Jau, Antonio Cardoso, Aziz Çalışlar...

Aziz Çalışlar izlenimlerini Yürüyüş'e özetledi

Sosyalizmin en genç ülkesinden: ANGOLA

yalızın Angola'daki ulusal bütünlüğü bozmak için giriştiği bütün oyunları bu arada saymak gerekir. Örneğin, FNLA ve UNITA gibi sahte ulusal kurtuluş hareketlerinin ve karşı-devrimin bugün bile içten içe körüklenmesi. Sonra, bölgeliğin, ayrılıkçılığın yeni biçimlerde yaratılmaya çalışılması. Burda, Afrika topraklarının emperyalizmin çıkarları doğrultusunda, ülkedeki bütünlüğün her an etnik nedenlerle bozulacağı şeklinde sınırla bölünüşünü unutmamak gerekir. Ayrıca, Angola'yı "bağımlı kılmak için bağımsızlık verme" çabalarını, emperyalizme uydu bir "siyah" ya da "beyaz" yönetimi işbaşına getirme girişimlerini, Angola'nın petrol bölgesi Cabinda eyaletinin ülkeden ayırılması kalkışılmasını da burda eklemek gerekir. Kısacası, ülkenin bütünlüğünü bozacak her türlü siyasal, ekonomik sabotaj, emperyalist ülkelerce teşahlanarak, en azından "istikrarsızlık" yaratılmak isteniyor; tıpkı bizde olduğu gibi. Ne var ki MPLA bu sürekli uyanık olma zorunluluğunun bilincinde; bütün sınıfsal, siyasal, ekonomik, etnik, ırksal ve aşiretler-arası bölünmeleri, işçi sınıfının öncülüğünde, ve yukarıda sözü ettiğim gibi, halkla bütünleşmiş olarak aşma mücadelesini veriyor. Bu sorun manevi - kültürel yaşamda da görülüyor hiç kuşkusuz.

— Bu açıdan Angola'da

edebiyat için neler diyebilirsiniz?

— Nasıl bir partinin devrimi başarıya ulaştırabilmesi için toplumsal çözümlemeyi çok iyi yapması gerekiyorsa, nasıl aydınların sosyalizmi kuramsal olarak çok iyi bilmesi yeterli değil de ülkenin kendi toplumsal gerçeklerini çok iyi değerlendirmesi gerekiyorsa, yazarların ve sanatçıların da aynı şekilde, toplumsal çözümlemeyi çok iyi yapması, kendi ülkesinin insanını çok iyi bilmesi gerekiyor. Bir başka deyişle, devrim için de, devrimci edebiyat için de belki de asıl olan ülkenin toplumsal koşullarında çok iyi çözümleyebilmek, eğer o insanla birlikte devrim yapılabırsa. Ama, devrim sonrasında da yine aynı sorun var. İşte, Angola'da edebiyat da bunu yapmaya çalışıyor, yani, yeni toplumsal ilişkiler içinde, ulusal kimliğine ve kişiliğine, bütünlüğüne kavuşturulmaya çalışılan insanı bulmak ve yaratmak. Bu bana "insanın kişiliği" sorununu çok-boyutlu bir şekilde, yani, siyasal, ekonomik, toplumsal ve tarihsel kökenleriyle birlikte alınmasının önemini düşündürüyor hemen. Kendimden örnekleyeyim bunu. Söz gelişi, bugün için "kişiliğine kavuşmuş" bir ülke olarak söz edebilir miyiz Türkiye'den? Evet ya da hayır, edebiyatta ve sanatta insanımızın kendi kişiliğine kavuşması ya da kavuşmamış ol-

ması sürecini nasıl yansıtabiliriz? Ya da yansıtılmış mıdır bu? Çünkü, ancak belki de bu yolla, her ülke sanatçısının insanlığa ve evrenselliğe katkısından söz edebiliriz.

— Katıldığınız Afrika-Asya Yazarlar Birliği Kurultayı çerçevesinde açıklayabilir misiniz bunu?

— Şöyle açıklayabilirim ki, Vietnam ve Etiyopya gibi, yada Sovyetler Birliği ve Küba gibi, yada Filistin ve Namibia gibi, gerek sosyalizmi yeni kurmaya çalışan, gerek uzun yıllar önce kurmuş, gerekse sosyalizmi kurmak için bugün savaş veren bütün ülkelerde yazarlar, insanın maddi ve manevi kurtuluşunu aynı bağlam içinde, yani, emperyalizme ve her türlü dünyasal-toplumsal kötülüğe ve gericiliğe karşı mücadelede, yani, devrimsel mücadeleyle insanın kendini olumlayışında görmekte. Böylesine bir mücadele ise her ülkede kendine özgü koşulları içeriyor. Söz gelişi, bu mücadele Angola gibi ülkelerde sıcaklığını korurken, Türkiye gibi ülkelerde soğuklaştırılmış durumda. Ama, koşullar ne olursa olsun, insanın devrimsel mücadele içinde kendini olumlayarak, kendi gerçek kimliğine ve benliğine kavuşması sorunu değişmiyor. Buysa, ortak evrensel insanlık kültürüne her ülkenin kendi katkısı demektir. İşte, uluslararası dayanışmanın başlıca bir gereği de bu oluyor.